

POSLOVNO POROČILO 2014

Služba za program
Služba za trženje
Služba za odnose z javnostmi
Služba za kadrovske in splošne zadeve
Finančno-računovodska služba
Služba za tehnične zadeve
Služba za obratovanje tirne vzpenjače

Ljubljana, februar 2015

KAZALO

Splošni del

1. PREDSTAVITEV JAVNEGA ZAVODA LJUBLJANSKI GRAD	4
1.1 Uvod	4
1.2 Organiziranost	4
1.3 Splošni akti	5
1.4 Dejavnost	5
2. OPIS RAZVOJA JAVNEGA ZAVODA LJUBLJANSKI GRAD.....	5
2.1 Povzetek vidnejših rezultatov	5
3. ORGANI JAVNEGA ZAVODA LJUBLJANSKI GRAD	7
3.1 Svet zavoda.....	7
3.2 Direktorica	7
3.3 Strokovni svet zavoda.....	7
4. POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH V LETU 2014	8
4.1 Zakonske in druge pravne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje Javnega zavoda Ljubljanski grad	8
4.2 Dolgoročni cilji Javnega zavoda Ljubljanski grad	8
4.3 Letni cilji Javnega zavoda Ljubljanski grad in ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev	9
4.3.1 Program izvajanja javne službe.....	9
4.3.1.1 Kulturno-umetniški program	9
a. Glasbeni program	10
b. Likovno-galerijski program.....	12
c. Uprizoritveni program	15
d. Izobraževalni program.....	16
e. Tradicionalni dogodki.....	20
f. Film.....	24
g. Muzejsko-razstavni program	25
4.3.1.2 Javni prevoz potnikov s tirno vzpenjačo	28
4.3.2 Program izvajanja tržne dejavnosti	29
4.3.2.1 Turistična dejavnost.....	29
4.3.2.2 Oddajanje dvoran in drugih nepremičnin	32
4.4 Nastanek morebitnih nedopustnih in neupravičenih posledic pri izvajanju programa.....	34

4.5 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev v primerjavi z doseženimi cilji iz preteklega leta	34
4.5.1 Program izvajanja javne službe.....	34
4.5.2 Program izvajanja tržne dejavnosti	35
4.6 Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja glede na opredeljene standarde in merila ter ukrepi za izboljšanje učinkovitosti in kakovosti poslovanja	37
4.7 Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora	37
4.8 Pojasnila na področjih, na katerih zastavljenih ciljev nismo dosegli	42
4.9 Ocena učinkov poslovanja Javnega zavoda Ljubljanski grad na druga področja	42
5. OBRATOVANJE IN TEKOČE VZDRŽEVANJE	44
6. INVESTICIJE, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE IN NAKUP OPREME	46
6.1 Investicije.....	46
6.2 Investicijsko vzdrževanje	48
6.3 Nakup opreme.....	49
7. ANALIZA KADROVANJA	51
7.1 Napredovanja.....	51
7.2 Strokovna izobraževanja in usposabljanja zaposlenih ter varstvo pri delu	51
7.3 Promocija zdravja na delovnem mestu	52
7.4 Sodelovanje pri ukrepih aktivne politike zaposlovanja	52
8. OBRAZLOŽITVE REALIZACIJE PRIHODKOV IN ODHODKOV IZ ODLOKA O PRORAČUNU MOL ZA LETO 2014.....	53
8.1 Obrazložitev prihodkov, ki so bili realizirani v letu 2014.....	53
8.2 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in realiziranimi prihodki v letu 2014.....	54
8.3 Obrazložitev odhodkov, ki so bili realizirani v letu 2014	55
8.4 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in realiziranimi odhodki v letu 2014	56
8.5 Poročilo o realizaciji finančnega načrta Javnega zavoda Ljubljanski grad za leto 2014	56

Splošni del

1. PREDSTAVITEV JAVNEGA ZAVODA LJUBLJANSKI GRAD

1.1 Uvod

V Javnem zavodu Ljubljanski grad (v nadaljevanju Ljubljanski grad) organiziramo in izvajamo kulturne, umetniške, turistične in druge prireditve, saj je naš namen oblikovati celovito kulturno in turistično ponudbo. V dejavnosti zavoda se prepletajo vsebine s področja ohranjanja kulturne dediščine in različne zvrsti vrhunske sodobne umetnosti slovenskih in tujih ustvarjalcev. V okviru programov za otroke in mladino izvajamo pedagoško-andragoške vsebine, povezane z Gradom, njegovo zgodovino in okolico. Kot stalne muzejske postavitve delujejo *Virtualni grad*, *Slovenska zgodovina* in *Kaznilnica*, ter od leta 2014 *iLjubljana* in *Obnova in revitalizacija Ljubljanskega gradu*.

V Ljubljanskem gradu načrtujemo, oblikujemo in tržimo celovito turistično ponudbo na območju Gradu in Grajskega griča. V okviru turistično-informacijskega centra seznanjamo obiskovalce z vsemi dogodki na območju Ljubljane. Ljubljanski grad upravlja tirno vzpenjačo in tako povezuje mestno jedro z grajskim hribom ter programsko povezuje javne kulturne zavode, turistična društva ter druge izvajalce kulturnih in turističnih prireditev, ki so v javnem interesu.

Leto 2014, tretje leto poslovanja Javnega zavoda Ljubljanski grad, ocenjujemo kot uspešno. Števci prehodov so zaznali 1.129.049 obiskovalcev (leta 2013 jih je bilo 1.016.829), 9. avgusta 2014 pa smo zabeležili največji dnevni obisk – 9.170 obiskovalcev. Tirna vzpenjača je od začetka obratovanja (konec decembra 2006) prepeljala 2.132.694 potnikov, leta 2014 pa največ doslej, to je 318.009, kar je 16,20 % več kot v enakem obdobju leto prej. Tudi na vzpenjači smo zabeležili dnevni rekord – 16. avgusta 2014 je prepeljala 2.670 potnikov. Med obiskovalci, za katere lahko vodimo statistiko (torej med tistimi, ki kupijo katero izmed vstopnic), beležimo približno enak odstotek domačih in tujih gostov. Med tujci prevladujejo obiskovalci iz Velike Britanije, Italije, Nemčije, Združenih držav Amerike in Francije.

1.2 Organiziranost

Notranja organizacija dela, ki omogoča optimalno izvajanje dejavnosti, ki jih opravlja zavod kot javno službo, in drugih dejavnosti, določenih s Sklepom o ustanovitvi, je v zavodu urejena s Pravilnikom o notranji organizaciji dela in sistemizaciji delovnih mest.

V zavodu so organizirane naslednje notranje organizacijske enote:

- Služba za program,
- Služba za trženje,

- Služba za odnose z javnostmi,
- Služba za kadrovske in splošne zadeve,
- Finančno-računovodska služba,
- Služba za tehnične zadeve,
- Služba za obratovanje tirne vzpenjače.

1.3 Splošni akti

V skladu z 38. členom Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda se način uresničevanja pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev, notranja organizacija in druga vprašanja, ki so pomembna za delovanja zavoda, urejajo s pravilniki, poslovniki, organizacijskimi in drugimi akti.

Leta 2014 smo sprejeli Pravilnik o vodniški službi na Ljubljanskem gradu ter posodobili Pravilnik o računovodstvu in Katalog informacij javnega značaja.

1.4 Dejavnost

Glavna dejavnost zavoda je v skladu z Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/07 in 17/08) razvrščena v skupino:

R/90.040 Obratovanje objektov za kulturne prireditve.

2. OPIS RAZVOJA JAVNEGA ZAVODA LJUBLJANSKI GRAD

2.1 Povzetek vidnejših rezultatov

Leto 2014 je Ljubljanskemu gradu prineslo kar nekaj rekordov: obiskalo nas je 1.129.049 obiskovalcev, 318.009 potnikov smo prepeljali s tirno vzpenjačo, razveselili smo se tudi dveh dnevnih rekordov, 9.170 obiskovalcev Ljubljanskega gradu in 2.670 potnikov na vzpenjači, zabeležili pa smo še prihod dvomilijontega potnika od začetka obratovanja. V grajskih prostorih se je odvilo 379 prireditev, poleg tega je bilo še 518 poročnih obredov. Izpeljali smo 966 vodstev, odprli prenovljeni Belo in Modro dvorano – bolj znani kot poročni – ter končali tehnični del projekta Lutkovni muzej na Ljubljanskem gradu; njegovo odprtje pričakujemo v prvi polovici letošnjega leta. Proti koncu leta smo prejeli najvišje priznanje po izboru članov Društva turističnih novinarjev FIJET Slovenija – nagrado Kristalni Triglav. To je nekaj najpomembnejših poudarkov preteklega leta; skupaj z nekaterimi načrti za letošnje jih bomo podrobneje predstavili v nadaljevanju.

Na kulturno-umetniškem področju smo lani izvedli 206 prireditev v okviru glasbenega, likovno-galerijskega, izobraževalnega in uprizoritvenega programa ter tradicionalnih dogodkov. Ob 2000-letnici rimskega mesta Emone smo sredi leta odprli novo stalno razstavo

iLjubljana, ki obiskovalce v zastekljeni etaži na poti na Razgledni stolp vabi k raziskovanju mesta skozi 4500 let poselitve. To je ob *Virtualnem gradu* ter razstavah *Slovenska zgodovina* in *Kaznilnica* četrta stalna postavitev na Ljubljanskem gradu; letos pa se nam z odprtjem Lutkovnega muzeja obeta že peta.

Dogodkov, ki jih ni organiziral Ljubljanski grad, je bilo lani 173; leta 2014 je bilo skupno torej 379 dogodkov. To število nedvomno pomeni, da je Ljubljanski grad živahno kulturno središče prestolnice.

Vse bolj živahen je tudi obisk spletnega mesta www.ljubljanskigrad.si; lani smo zabeležili 23,79-odstotni porast glede na leto prej, in sicer je to pomenilo 192.542 obiskov. Zaradi povečanega obsega dejavnosti na družabnih omrežjih Facebook, Twitter in TripAdvisor ter pogostejših objav in oglaševalskih akcij smo zabeležili 4.337.924 obiskov strani Facebook Ljubljana Castle; to je glede na 936.819 obiskov leta 2013 res opazna razlika.

Med pomembnejšimi projekti, ki smo jih leta 2014 poleg tega še izvedli, lahko izpostavimo naslednje: obnovo grbovni poslikav in razsvetljave v grajski kapeli, na dvorišču in pod mostom, obnovitev Študentske poti na Grad, uredili smo dostop do zunanje ječe in zgornji nivo spodnjega lapidarija, kjer je svoj prostor dobila razstava o obnovi in revitalizaciji Ljubljanskega gradu, začasno pa smo obnovili tudi Bastijo. Na celotnem pobočju Grajskega hriba in starega mestnega jedra smo namestili usmerjevalne table in table za oznako pešpoti. Sanirali smo okna v Stanovski dvorani in Palaciju ter delno sanirali strehe med Stanovsko dvorano in Friderikovim stolpom. V poletnih mesecih smo na zunanje lokacije namestili nove knjigobežnice, ki obiskovalce spodbujajo k branju in medsebojnemu izmenjavanju knjig. V okviru Grajskih dni smo izdali prvi grajski strip z naslovom *Dan, ko je izginil Ljubljanski grad*, s Televizijo Slovenija pa smo sodelovali pri pripravi velike televizijske poroke.

V trženje naše kulturno-turistične ponudbe smo se dejavno vključevali tudi z obiski nekaterih sejmov, turističnih borz, delavnic in prireditev, med katerimi lahko izpostavimo sejme v Utrechtu, Münchnu, Kölnu, delavnice v Pragi, Varšavi in Beogradu in turistični borzi v Berlinu in Londonu. Na tem področju uspešno sodelujemo s Turizmom Ljubljana in tako skupaj dopolnjujemo turistično ponudbo prestolnice. Udeležili smo se tudi Convente in Slovenske incoming borze, od dogodkov, namenjenih domači javnosti, pa Študentske arene, Festivala za tretje življenjsko obdobje, Kulturnega bazarja ... Dejavnosti na turističnem področju smo nadgradili z novo ponudbo: kostumiranim vodenim ogledom *Časovni stroj* in *Živimi jaslicami*, ki so na ogled ob koncu leta.

Pozitivno se odzivamo na vsako leto večje število prošenj na humanitarnem področju. Tako smo z brezplačnimi programi podprli projekte in ustanove, kot so Teden otroka v okviru Zveze prijateljev mladine, festival Igraj se z mano! v okviru Zavoda Janeza Levca, mednarodni dan otroka, Rehabilitacijski inštitut Soča, združenje Europa Donna, Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije, društvo Sožitje in številne druge dnevno-varstvene centre za osebe s posebnimi potrebami.

Tudi za vse druge obiskovalce večkrat letno na široko odpremo grajska vrata, kar pomeni, da jim ponudimo brezplačne vsebine (to se zgodi ob Prešernovem dnevu, na Ta veseli dan kulture, v okviru festivala Bobri, Grajskih dni idr.).

Člani Društva turističnih novinarjev FIJET Slovenija so prepoznali prizadevanja Ljubljanskega gradu po krepitevi turistične in kulturne ponudbe v prestolnici in nam na Dnevih slovenskega turizma v Portorožu oktobra 2014 podelili najvišje priznanje na tem področju, nagrado Kristalni Triglav.

3. ORGANI JAVNEGA ZAVODA LJUBLJANSKI GRAD

V skladu z 8. členom Sklepa o ustanovitvi JZ Ljubljanski grad so organi zavoda:

- svet zavoda,
- direktor,
- strokovni svet.

3.1 Svet zavoda

Na podlagi 9. člena Sklepa o ustanovitvi JZ Ljubljanski grad svet zavoda sestavlja pet članov. Štiri člane je imenoval ustanovitelj izmed strokovnjakov s področja dela zavoda, financ in pravnih zadev. Predsednica sveta je mag. Nives CESAR, podpredsednica dr. Marta BON, članici pa mag. Irena ŽMUC in Mojca SLOVENC. Zaposleni v zavodu so kot svojo predstavnico izvolili mag. Damjano SEKERNIK.

Mandat članov sveta zavoda traja štiri leta; njegove naloge in pristojnosti so opredeljene v 16. členu Sklepa o ustanovitvi.

3.2 Direktorica

Mestni svet Mestne občine Ljubljana je po predhodnem soglasju sveta zavoda in strokovnega sveta zavoda na svoji 10. seji, dne 24. oktobra 2011, sprejel Sklep o imenovanju Mateje Avbelj Valentan, mag., za direktorico Javnega zavoda Ljubljanski grad, za mandatno obdobje petih let.

Direktorica zastopa, predstavlja in vodi zavod ter je odgovorna za njegovo zakonito in strokovno delo.

3.3 Strokovni svet zavoda

V skladu s 30. členom Sklepa o ustanovitvi strokovni svet zavoda sestavlja pet članov. Po enega so imenovali predlagatelji v skladu z drugo alinejo 30. člena Sklepa o ustanovitvi. Člani strokovnega sveta so Blaž PERŠIN (Muzej in galerije mesta Ljubljane), predsednik, Mojca BLATNIK (Javni zavod Turizem Ljubljana), dr. Nadja ZGONIK (Kulturniška zbornica Slovenije); dve članici, Niko VALENTINČIČ (podpredsednica) in Tatjano PINOZA, pa so izvolili zaposleni v zavodu.

Mandat članov strokovnega sveta traja štiri leta; njegove naloge in pristojnosti so opredeljene v 31. členu Sklepa o ustanovitvi.

Posebni del

4. POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH V LETU 2014

4.1 Zakonske in druge pravne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje Javnega zavoda Ljubljanski grad

Delovno področje JZ Ljubljanski grad opredeljujejo naslednji pravni akti:

- Sklep o ustanovitvi Javnega zavoda Ljubljanski grad (Uradni list RS, št. 105/10);
- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 17/91 – ZUDE, 55/92 – ZVDK, 13/93, 66/93, 66/93, 45/94 – Odl. US, 8/96, 31/00 – ZP-L, 36/00 – ZPDZC, 127/06 – ZJZP);
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 96/02, 123/06 – ZFO-1, 7/07 – Odl. US, 53/07, 65/07 – Odl. US, 56/08, 4/10, 20/11, 100/11 – Odl. US, 111/13);
- preostala zakonodaja, ki ureja področje delovanja javnih zavodov, posrednih proračunskih uporabnikov, javnih financ, javnih uslužbencev in javnega naročanja.

4.2 Dolgoročni cilji Javnega zavoda Ljubljanski grad

Dolgoročni cilji, ki se nanašajo na program izvajanja javne službe Ljubljanskega gradu, so:

- dosegati naslov najbolj obiskanega gradu in turistične točke v Sloveniji, hkrati pa zaradi pestre in celovite ponudbe postati eden najbolj prepoznavnih gradov v Evropi; na letni ravni bi radi ohranili 1.000.000 obiskovalcev;
- promovirati Ljubljanski grad kot enega ključnih ponudnikov kulturnih dogodkov v mestu in državi ter kot nosilca promocije kulturne dediščine Slovenije; smernicam v kulturi ne bi radi zgolj sledili in jih izvajali, ampak jih s kakovostnim kulturno-umetniškim programom tudi dejavno ustvarjali;

- načrtovati, oblikovati in tržiti celovito turistično ponudbo, ki jo zaokrožujeta ponudba informacijskega centra in tirna vzpenjača na Ljubljanski grad;
- povezovati se z javnimi kulturnimi zavodi, turističnimi društvi ter drugimi izvajalci kulturnih in turističnih prireditev doma in v tujini;
- postati kulturno in družabno stičišče vseh generacij.

4.3 Letni cilji Javnega zavoda Ljubljanski grad in ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Letne cilje, ki smo jih zastavili v Programu dela za leto 2014, smo v JZ Ljubljanski grad celoti ali delno uresničili, kar lahko ponazorimo z vidnimi rezultati.

4.3.1 Program izvajanja javne službe

4.3.1.1 Kulturno-umetniški program

Za leto 2014 smo si zastavili cilje na naslednjih področjih programskih vsebin: glasbeni, likovno-galerijski, uprizoritveni, izobraževalni program, tradicionalni dogodki in muzejsko-razstavni program. Navajamo jih po posameznih programskih sklopih:

- glasbeni program: povečati število obiskovalcev, postati prostor za mlade ustvarjalce in poustvarjalce več različnih glasbenih zvrsti ter še naprej obujati tradicionalno slovensko ljudsko glasbo in graditi prepoznavnost in podobo Gradu kot ključnega ponudnika te zvrsti;
- likovno-galerijski program: graditi prepoznavnost in podobo Ljubljanskega gradu kot ključnega ponudnika likovne umetnosti v mestu in državi ter poglobitvega nosilca na področju promocije kulturne dediščine Slovenije;
- uprizoritveni program: poleg že utečenih vsebin, kot sta festivala komikov Panč in Komedija pod zvezdami, ponuditi več uprizoritvenih umetnostnih zvrsti – gledališke, glasbeno-gledališke, plesne predstave v neklasični izvedbi oziroma drugačnem okolju – in tako vsebino približati širšemu občinstvu ter privabiti več mladih obiskovalcev;
- izobraževalni program: spodbuditi zanimanje za teme, povezane z zgodovino Gradu in njegovim okoljem, z ustvarjalnim druženjem pridobivati stalne baze obiskovalcev, postati točka druženja za mlajše, družine in starejše obiskovalce;
- tradicionalni dogodki: vzdrževati kakovost utečenih programskih vsebin, jih nadgrajevati in dopolnjevati ter uvesti nove vsebine, ki bi še lahko postale tradicionalne;

- filmski program: krepi prepoznavnost tradicionalnega dogodka Film pod zvezdami in privabiti še več obiskovalcev;
- muzejsko-razstavni program: povečati število obiskovalcev in graditi prepoznavnost Ljubljanskega gradu s predstavitvijo njegove zgodovine in zgodovine Slovencev/slovenstva.

a. Glasbeni program

Eden izmed dolgoročnih ciljev Ljubljanskega gradu je postati kulturno in družabno stičišče vseh generacij tudi zaradi raznovrstnih glasbenih vsebin. Za leto 2014 smo pripravili program, ki izpostavlja slovenske glasbene ustvarjalce in izvajalce – tako priznane kot tiste, ki se še uveljavljajo. Glasbeni program je februarja začela prva dama slovenskega jazza Mia Žnidarič s ciklom *Mia Žnidarič s prijatelji na Ljubljanskem gradu*. Prav tako je bil leta 2014 na sporedu že tradicionalni glasbeni cikel *Gost z gosti na Ljubljanskem gradu*, ki temelji na tradiciji ljudske glasbe in uglasčevanju le-te s sodobnim avtorskim izrazom. Selektor lanskega cikla je bil virtuozi pihalec, pevec in skladatelj Vasko Atanasovski. Septembra se je s koncertom sopranistke Therese Plut in pianista Giacomina Battarina začela tretja sezona cikla *Zvoki klasike*, ki smo jo sklenili decembra s koncertom priznanega violončelista Gavriela Lipkinda in pianista Romana Zaslavskega. Božično-novoletni čas pa smo popestrili s koncertom slovenskih božičnih pesmi, ki sta ga v sodelovanju s Slovenskim tolkalnim projektom izvedla Komorni zbor Ave in Komorni zbor Ipavska.

Kratke predstavitve izvedenih dogodkov:

Koncertni cikel Mia Žnidarič s prijatelji na Ljubljanskem gradu (13. 2., 6. 3., 10. 4. in 9. 5. 2014)

Prva dama slovenskega jazza Mia Žnidarič se je na Ljubljanskem gradu občinstvu predstavila s štirimi različnimi programi ter s svojimi prijatelji. Na prvem koncertu iz cikla se je Mii kot gost pridružil pevec in pianist Uroš Perić, ki je zaslovel z odličnimi interpretacijami skladb iz zlate dobe bluesa, soula in jazza. Ob spremljavi Steve Klink Tria sta navdušila v razprodanem Palaciju. Gostja na drugem koncertu je bila hrvaška glasbenica Zdenka Kovačiček, ki na Hrvaškem velja za eno najpomembnejših glasbenih osebnosti. Z Mio sta izrazili izjemno predanost glasbi in neusahljivo ustvarjalnost. Na večeru jazzovskih dialogov, tretjem koncertu iz cikla, so obiskovalci prisluhnili intimnim duetom Mie in virtuoza na kitari Primoža Grašiča. Cikel smo sklenili s kombinacijo jazz in poezije na večeru Čar besede. V premorih med petjem je Mia na oder povabila pesnika Ferija Lainščka in Milana Deklevo.

Koncertni cikel Vasko Atanasovski z gosti na Ljubljanskem gradu (12. 3., 15. 4. in 20. 5., 21. 10. in 1. 12. 2014)

Četrta sezona cikla *Gost z gosti na Ljubljanskem gradu* je minila v znamenju Vaska Atanasovskega, enega najvidnejših in najbolj mnogostranskih skladateljev in glasbenikov. V sklopu petih koncertov je pripravil različne interpretacije klasične, jazzovske, avtorske in

ljudske glasbe z modernim pridihom, vendar spoštljive do izvirnikov. Prvi iz niza koncertov, Vasko Atanasovski & Godalni kvintet (Vasko Atanasovski, Janez Podlesek, Tomaž Malej, Klemen Hvala, Petar Brčarevič), je bil na gregorjevo v Stanovski dvorani. V Grajski kapeli je sledil koncert Vasko Atanasovski & Simone Zanchini duo (Vasko Atanasovski, Simone Zanchini), koncert Vasko Atanasovski Trio – Izštekano (Vasko Atanasovski, Dejan Lapanja, Marjan Stanič), tokrat v akustični izvedbi, pa smo poslušali v Kazematah. V jesensko-zimskem obdobju sta sledila še koncerta Vasko Atanasovski & Arhai (Vasko Atanasovski, Zvezdana Novaković, Matija Krečič) v Grajski kapeli in Vasko Atanasovski & Musica Cubicularis (Vasko Atanasovski, Tomaž Sevšek in Domen Marinčič) v Stanovski dvorani.

Koncertni cikel Zvoki klasike 2014 (17. 9., 8. 10., 20. 10., 5. 11., 26. 11. in 10. 12. 2014)

Tretja sezona cikla *Zvoki klasike* je na šestih koncertih predstavila umetnike, ki so si za svojo novo domovino izbrali Slovenijo. V tem sklopu smo prisluhnili tudi mladim slovenskim umetnikom, ki se vse bolj uveljavljajo v našem prostoru in so dobitniki številnih uglednih mednarodnih nagrad. Uvodni koncert je pripadel sopranistki kanadsko-slovenskega rodu Theresi Plut, ki jo je na recitalu Debussyjevih, Škerjančevih in Straussovih del spremljal italijanski pianist Giacomo Battarino. Sledil je koncert violinistke Nadežde Tokareve, ki jo je na klavirju spremljala Aleksandra Pavlovič; prisluhnili smo delom Prokofjeva, Petriča in Čajkovskega. Tretji med umetniki, ki so v Sloveniji našli svojo drugo domovino, je pianist Denis Masliuk. Na njegovem recitalu smo prisluhnili delom Schumanna, Čajkovskega in Prokofjeva. Naslednji se je predstavil mladi kitarist Uroš Barič. Njegov koncertni spored na četrtem večeru iz cikla je bil res pester (G. Zamboni, J. S. Bach, F. Sor, A. Kumar, M. M. Ponce, D. Bogdanović, tradicionalna irska glasba). Na petem koncertu je nastopil saksofonist Oskar Laznik. Ob klavirski spremljavi enega trenutno najbolj iskanih klavirskih spremljevalcev Tadeja Horvata smo prisluhnili delom Decrucka, Hindemitha, de Falle in Borna. Cikel smo sklenili s koncertom mladega violončelista Gavriela Lipkinda; že dolga leta z veseljem sodeluje s pianistom Romanom Zaslavskim, ki ga je spremljal tudi na koncertu na Ljubljanskem gradu. Na program sta uvrstila dela Stravinskega, Šostakoviča in Rahmaninova.

Koncert slovenskih božičnih pesmi – *Božično drevo* (18. 12. 2014)

Božično razpoloženje smo želeli poslušalcem pričarati s koncertom najlepših slovenskih božičnih pesmi; pod naslovom *Božično drevo* je nastal v sodelovanju Slovenskega tolkalnega projekta in APZ Tone Tomšič Univerze v Ljubljani, zdaj pa ga tolkalci žlahtno nadaljujejo s Komornim zborom Ave in Komornim zborom Ipavska pod vodstvom zborovodkinje Jerice Gregorc Bukovec. Koncert je poslušalce z izjemno zanimivimi in prijetnimi kombinacijami zvokov tolkal in zbora popeljal v čarobnost božičnega časa. Brezčasnim skladbam, kot so *Kam hite pastirci*, *Sveta noč*, *Glej, zvezdice božje* idr., so glasbeno preobleko nadeli skladatelji Katarina Pustinek Rakar, Tadeja Vulc, Andrej Misson in drugi.

Leta 2014 smo v sklopu glasbenega programa izvedli štiri projekte (šestnajst dogodkov), ki se jih je skupno udeležilo 1.570 obiskovalcev.

Kriterij uspešnosti: Z izvedbo raznovrstnih glasbenih vsebin smo dosegli zastavljeni cilj, in sicer da postane Ljubljanski grad prepoznavno prizorišče tudi zaradi raznolikih glasbenih

dogodkov. Obiskovalce sta prepričali tako vsebina programa posameznih koncertov kakor visoka raven izvedbe nastopajočih. V okviru cikla Mia Žnidarič s prijatelji so bili trije koncerti od štirih skoraj razprodani, prav tako smo zabeležili velik obisk pri ciklu Vasko Atanasovski z gosti, cikel Zvoki klasike pa je presenetil z odzivom zvestega občinstva, ki je na koncerte pogosto prihajalo.

Kriterij učinkovitosti: Raznoliko ciljno občinstvo glasbenih navdušencev se je z zanimanjem udeleževalo koncertov in se redno vračalo na programske dogodke, saj smo veliko pozornost posvetili pripravi in izvedbi programa, ki mora biti izraz velike odgovornosti do zgodovinske in danosti Gradu.

Kriterij primernosti: Glasbenih dogodkov se je udeležila večinoma ciljna publika, ki ji je sporočilnost tovrstne glasbe blizu. Zanimanje poslušalcev predvsem za ljudsko glasbo, izvedeno v sodobni preobleki, je precej narastlo. Glasbo so izvajalci pripravili in izvedli na visoki kakovostni ravni, nagovarjala pa je nekoliko zahtevnejšo občinstvo.

Kriterij dostopnosti: Z višino cene vstopnic za koncerte skušamo ohraniti realen odnos med možnostmi, ki so ciljnemu občinstvu še dostopne, na eni strani, hkrati pa so še vedno spoštljive do nastopajočih. Obiskovalcem smo tudi omogočili nižjo ceno, če so se odločili za nakup vstopnic za celotne cikle.

b. Likovno-galerijski program

V razstavnih prostorih Ljubljanskega gradu smo leta 2014 na ogled postavili petnajst razstav: štiri likovne, šest prostorskih postavitev, tri multimedijske in dve fotografski razstavi. Stalno postavitev *iLjubljana*, predvideno v tem programskem sklopu, smo izvedli v okviru muzejsko-razstavnega programa. Kot vsa leta doslej smo razstave pripravili v sodelovanju z ustanovami, katerih dejavnost je med drugim postavitev razstav (Mesto žensk, Društvo likovnih umetnikov Ljubljana, Muzej novejšje zgodovine Slovenije, Muzej in galerije mesta Ljubljane), ali pa smo k izvedbi posamezne razstave povabili strokovno kompetentne posameznike (kustose, projektante, oblikovalce). Razen spremembe, do katere je prišlo pri programu razstav v Peterokotnem stolpu, se je likovno-galerijski program odvijal po sprejetem načrtu. Leta 2014 smo uvedli plačilo razstavnin avtoricam in avtorjem razstav.

Med odmevnejšimi je bila prav gotovo multimedijska postavitev ***Crystal Sea*** avtorice Urše Vidic, tudi zato, ker je umetnica za svojo zamisel do popolnosti izkoristila danosti Kazemat. Kompleksnejša je bila postavitev razstave ***Urbana Ljubljana*** v Kazematah in Peterokotnem stolpu. Pripravili smo jo v sodelovanju z Muzejem in galerijami mesta Ljubljane. S prostorsko postavitvijo ***Menuet zanj*** in z interaktivno upodobitvijo ***Miha*** sta se predstavila avtorja mlajše generacije Boris Beja in Miha Cojhter. Razstavi sta rezultat raziskovanja in dobe vnosa sodobnih tehnologij v likovno umetnost. Morda bi prav zaradi tega sodili v kakšen vsebinsko manj obremenjujoč prostor, kot so ti na Ljubljanskem gradu. Fotografska razstava ***Pod***

Poncami je bila poklon vsem in vsemu, kar se je v devetdesetletni zgodovini zgodilo v dolini skakalnic.

Vrhunca lanske razstavne sezone sta bila prav gotovo slikarska razstava **Matrica – grafika – slika** Lojzeta Spacala in fotografska razstava **National Geographic – 50 najboljših fotografij**. Ob 125. obletnici delovanja National Geographic Society in izhajanja njene revije so izbrali sto najboljših fotografij. Na predlog ustanove smo jih med julijem in septembrom petdeset predstavili v Galeriji »S«. Kustos razstave je bil Arne Hodalič, pripravili smo jo v sodelovanju z National Geographic Slovenija. Triinšedemdeset del Lojzeta Spacala pa je bilo postavljenih na ogled v Palaciju in Stanovski dvorani. Za razstavo na Ljubljanskem gradu, ki je bila plod sodelovanja štirih ustanov, smo si dela po izboru kustosinje Brede Ilich Klančnik sposodili iz stalnih zbirk Galerije Prešernovih nagrajencev (Kranj), Galerije Lojzeta Spacala (Štanjel) in KB 1909 Societá per Azioni (Gorica). Obe razstavi sta bili deležni velike medijske pozornosti in spodbudnega strokovnega odziva, ob razstavi Lojzeta Spacala smo izdali tudi priložnostni katalog.

Z multimedijско postavitvijo **Fluidna topografija** je umetnica Uršula Berlot ostala zvesta svojim začetkom tako pri vsebini kot pri materialih, le da je tokrat v svoje delo privabila svet znanosti in posegla vanj. Z značilno pretanjenostjo se je spustila na raven nano sveta, ki ga je nato v svoji maniri prenesla v likovni svet. Razstava slik Sama Jurečiča z naslovom **SAMO: Kr počas** je bila preplet vsega čutnega, kar človek lahko zazna. Avtor je tokrat prešel na področje poudarjanja abstraktnosti. Obe razstavi sta samo še utrdili programsko usmeritev, po kateri grajske prostore namenjamo umetnicam in umetnikom mlajših generacij, ki pa so že dosegli odmevne uspehe doma in v tujini. V tujini uspešno delujoča mlada umetnica Eva Petrič se je z razstavo **FRAKTALI na 46°30'S 14°30'S: EMOLjublaNA** v Kazematah pridružila obsežnemu obeleževanju dvatisočletnice Emone. Ob prepletu senc, zaznamovanih s preteklostjo bivanja na naših tleh, in iz fraktalov znova zlepljenega rimskega vrča se je spraševala, koliko je danes v Ljubljancu še Emonca, kolikšen je njegov odsev v današnji Ljubljani. Zadnjo razstavo leta 2014 v Peterokotnem stolpu sta na obeh nivojih postavila Irena Romih in Amir Muratović. **Mimikrije 2**, medmedijska postavitvev v zgornjem delu prostora, je z nizom stiliziranih delov nog z materialno in asociativno strukturo izpostavila trdnost prostora, v katerem je bila razstava, v spodnjem prostoru stolpa pa je šlo za zlitje dveh umetniških komponent: slikarske Irene Romih in animiranih fotografij vode Amirja Muratovića.

Razstave leta 2014 po prostorih

Peterokotni stolp:

22. 1.–30. 3. 2014: **Boris Beja: Menuet zanj**, prostorska postavitvev (v sodelovanju z DLUL); kustosinja razstave: Jadranka Plut
11. 6.–7. 9. 2014: **Urbana Ljubljana**, prostorska postavitvev (v sodelovanju z MGML in vodjo projekta Ireno Šinkovec)
16. 9.–2. 11. 2014: **Uršula Berlot: Fluidna topografija**, prostorska postavitvev (v sodelovanju z DLUL); kustosinja razstave: Jadranka Plut

12. 11.– 4. 1. 2015: **Irena Romih & Amir Muratović: Mimikrije2**, večmedijska prostorska

postavitev; kustosinja razstave: Milena Koren Božiček

Galerija »S«:

15. 1.–5. 2. 2014: **Pr(a)va poteza**, slikarska razstava (v sodelovanju z Likovno šolo Artdidakta Maribor)

12. 2.–13. 4. 2014: **Pod Poncami – iz fotografskih zbirk Muzeja novejšje zgodovine Slovenije**, fotografska razstava (v sodelovanju z MNZ Slovenije)

23. 4.–29. 6. 2014: **Miha Cojhter: Miha**, interaktivna upodobitev; kustosinja razstave: Milena Božiček Koren

8. 7.–14. 9. 2014: **National Geographic – 50 najboljših fotografij**, fotografska razstava (v sodelovanju z NG Slovenija); kustos razstave: Arne Hodalič

25. 9.–30. 10. 2014: **SAMO: Kr počas**, likovna razstava; kustos razstave: dr. Sarival Sosič

Palacij in Stanovska dvorana:

13. 3.–10. 4. 2014: **Jože Spacal: Od slutnje groze do erosa**, likovna razstava; kustos razstave: dr. Milček Komelj

4. 7.–31. 8. 2014: **Lojze Spacal: Matrica – grafika – slika**, likovna razstava (v sodelovanju z Galerijo Murska Sobota, Koroško galerijo likovnih umetnosti Slovenj Gradec in Galerijo Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj); kustosinja razstave: Breda Ilich Klančnik

Kazemate:

16. 1.–16. 2. 2014: **Urša Vidic: Crystal Sea**, multimedjska postavitev; v sodelovanju z Mestom žensk

5. 3.–15. 5. 2014: **Saša Bezjak: Odkrivanje intime**, prostorska postavitev; kustos razstave: Denis Vovk

11. 6.–7. 9. 2014: **Urbana Ljubljana**, prostorska postavitev (v sodelovanju z MGML in vodjo projekta Ireno Šinkovec)

Grajska kapela:

24. 12. 2014–12. 1. 2015: **Rojstvo, razstava jaslic**; v sodelovanju z Društvom ljubiteljev jaslic, avtorica: Ana Korenč

Leta 2014 smo na področju likovno-galerijskega programa pripravili petnajst projektov oziroma razstav, ki si jih je skupno ogledalo približno 270.000 obiskovalcev (za natančnejše podatke bi bilo treba v posamezne razstavne prostore namestiti elektronske števec obiskovalcev).

Kriterij uspešnosti: Znova se je potrdilo dejstvo, kako pomembno je, da pri načrtovanju razstav na Gradu upoštevamo danosti posameznih prostorov. Ker nobeden od njih v celoti ne zadosti pogojem galerijskega prostora, je še kako pomembno, da umetnik oziroma kustos pri

razmisleku o postavitvi razstave ta dejstva v celoti upošteva. Na kakovost posameznih postavitev odločilno vpliva tudi višina finančnih sredstev, ki so na voljo za posamezen projekt.

Kriterij učinkovitosti: Kot ocenjujemo, si je leta 2014 razstave ogledalo 270.000 obiskovalcev. Izstopata obisk razstave Lojzeta Spacala (15.560) in fotografske razstave *National Geographic – 50 najboljših fotografij* (25.290 obiskovalcev). Obiskovalci so se na razstavnim program pozitivno odzvali in večjih pripomb nismo zabeležili. Tudi odstopanj v kakovosti razstav je bilo glede na pričakovanja zanemarljivo malo.

Kriterij primernosti: Vsebinski koncept programa – izbor že uveljavljenih del slovenskih umetnic in umetnikov, tudi mlajših, vsebine, katerih poudarek je na kulturni dediščini, arheologiji, oblikovanju – se je pokazal kot pravilen, prav tako to velja za poudarjeno sodelovanje z ustreznimi ustanovami s teh področij (DLUL, MGLC, MNZ, Galerija Prešernovih nagajencev Kranj, ZVKDS ...). Z umestitvijo likovnih del v grajske prostore lahko arhitekturni presežek le-teh samo še nadgrajujemo. Z leti se je za vsakega od grajskih prostorov že izluščila zvrst razstav, ki so zanj najustreznejše.

Kriterij dostopnosti: Večino razstav so si obiskovalci lahko ogledali brezplačno, cene vstopnic za plačljive razstave pa so bile usklajene z drugimi cenami na Gradu in so bile primerljive s cenami za ogled drugih tovrstnih razstav v mestu. Razstave si je bilo mogoče ogledati vse dni v letu, povprečno deset ur na dan.

c. Uprizoritveni program

V drugi polovici avgusta sta na Grajskem dvorišču potekala festivala Komedija pod zvezdami in PANČ, ki sta na Ljubljanskem gradu postala že stalnici in ki vsako leto privabita veliko ljubiteljev smeha; tako smo dosegli cilj, in sicer da s tovrstnimi dogodki na Grad privabimo čim več predvsem mladih obiskovalcev. Načrtovani baletni večer v sodelovanju z Društvom baletnih umetnikov Slovenije, predviden za 5. 6. 2014, je bil zaradi zasedenosti plesnega ansambla najprej prestavljen na 14. 11. 2014, vendar ga tudi v tem terminu zaradi bolezni v ansamblu ni bilo.

PANČ, festival stand up komedije (21. 8.–24. 8. 2013)

Letošnji 7. poletni festival stand up komedije PANČ je imel močno mednarodno zasedbo, saj so poleg številnih slovenskih stand up komikov nastopili tudi Geoff Boyz iz Škotske, Saško Kocev iz Makedonije, Pedja Bajović in Tihomir Paravina iz Hrvaške, Magnus Betner iz Švedske, Aleksandar Perišić iz Srbije in Caroline Clifford iz Anglije. Nekoliko drugačen je bil tudi zaključek letošnjega festivala, poimenovan *Večer črne komedije*, na katerem so na svoj račun prišli ljubitelji politično nekorektnega humorja in šal o sicer bolj resnih temah. Predzadnji festivalski večer je bil zaradi slabega vremena v Festivalni dvorani.

Komedija pod zvezdami (26.–30. 8. 2014)

Osmo leto zapored se je pred koncem poletja dvorišče Ljubljanskega gradu spremenilo v prizorišče smeha, ljubezni in dobre družbe. V okviru letošnjega festivala Komedija pod zvezdami so se zvrstile tri monokomedije, *Samohranilec*, *Moška copata* in *Svetovalnica*, ter stand up komedija *3je dedi.smo*. Zaradi slabega vremena je bila uvodna monokomedija *Samohranilec* uprizorjena v Festivalni dvorani.

Leta 2014 smo na področju uprizoritvenega programa izvedli dva projekta (šest dogodkov), ki se ju je udeležilo 2.900 obiskovalcev.

Kriterij uspešnosti, učinkovitosti, primernosti in dostopnosti: Število obiskovalcev, ki so se udeležili dogodkov v tem sklopu, je za tovrstno dejavnost zadovoljivo. Dva utečena in uveljavljena uprizoritvena projekta sta potekala v poletnem času in sta na Grajsko dvorišče privabila veliko obiskovalcev, željnih sprostitve, smeha in animacije. Panč, festival stand up komedije, in Komedija pod zvezdami postajata prepoznavna in tradicionalna projekta, ki si v zadnjih letih postopoma nabirata zvesto občinstvo, tudi ker sta cenovno dostopna. Kot neuspešno pa ocenjujemo izvedbo nekaterih drugih dogodkov v tem sklopu, vendar zaradi dejavnikov, na katere ne moremo vplivati (slabo vreme, bolezni).

d. Izobraževalni program

Izobraževalni program za leto 2014 smo zastavili z namenom zajeti čim več različnih starostnih skupin obiskovalcev. V sklopu pedagoškega programa osrednjo pozornost namenjamo družinam in ozaveščanju mlajših generacij o vlogi in pomenu Ljubljanskega gradu ter premične in nepremične kulturne dediščine, katere skrbnik je zavod, in spodbujanju ustvarjalnosti. Namen andragoškega programa pa je spodbujanje zanimanja širšega občinstva za teme, ki so neposredno povezane z Ljubljanskim gradom, z njegovo zgodovino in njegovim vplivnim okoljem ali okolico.

Kratke predstavitve izvedenih dogodkov:

Pravljичno-ustvarjalna srečanja (11. 1., 8. 2., 8. 3., 12. 4., 10. 5., 14. 6., 12. 7., 9. 8. in 13. 9., 11. 10., 8. 11. in 13. 12. 2014)

Glavne junakinje pravljic, ki so jih leta 2014 pripovedovali v sklopu pravljичno-ustvarjalnih srečanj na Ljubljanskem gradu, so bile živali. Srečanja so se nadaljevala na ustvarjalnih delavnicah, na katerih so obiskovalci ustvarjali v povezavi s temo pravljice, ki so jo poslušali. Vsebinsko so se pogosto navezovala na bližajoče se praznike (materinski dan, velika noč idr.).

Cikel predavanj Srečanja s preteklostjo Ljubljane (16. 1., 23. 1., 30. 1. 2014)

Prvi cikel predavanj v letu 2014 je bil namenjen srečanjem s preteklostjo slovenske prestolnice. Novinarica in publicistka Darinka Kladnik je predstavila osebnosti in zgodbe, tesno povezane z Ljubljano in Ljubljanskim gradom. Znani Slovenci, povezani z Ljubljanskim gradom, so bili

tema prvega predavanja. Drugo predavanje je potekalo na dan 142. obletnice rojstva arhitekta Jožeta Plečnika; tematsko se je navezovalo na arhitektove uresničene in neuresničene načrte v zvezi z Grajskim gričem in Ljubljanskim gradom. Cikel je sklenila predstavitev nekaterih pozabljenih poklicev; z gradom so povezani grajski piskači, rabelj in bizoviške perice.

Cikel predavanj *Vitezi in vojskovanje* (10., 17. in 24. 4. 2014)

Aprilski cikel predavanj je bil posvečen različnim vidikom viteštva in vojskovanja v srednjem veku. Prvo predavanje je osvetlilo pestro obdobje križarskih vojn v povezavi s slovenskim prostorom in sosednjimi deželami (predavatelj dr. Miha Kosi). Drugo je bilo posvečeno vojskovanju v poznem srednjem veku, beseda pa je med drugim tekla tudi o vplivu ognjenega orožja na način vojskovanja (predavatelj dr. Tomaž Lazar). Cikel je sklenila predstavitev zadnjega roparskega viteza na Kranjskem, Erazma (Pred)Jamskega, in »vipavskega junaka« Andreja Baumkircherja (predavatelj dr. Andrej Nared).

Cikel predavanj *100. obletnica začetka velike vojne* (2., 9., 16. in 23. 10. 2014)

Z oktobrskim ciklom predavanj smo zaznamovali 100. obletnico začetka prve svetovne vojne. V sklopu štirih predavanj (2. 10. – *Pred viharjem*; 9. 10. – *Ljubljana v prvem letu velike vojne*; 17. 10. – *Ljubljanski grad – karantenska postaja za vojne ujetnike v 1. svetovni vojni*; 24. 10. – *Novi časi*) so predavatelji ddr. Igor Grdina, mag. Marjana Kos in dr. Blaž Vurnik predstavili zanimive teme, povezane z Ljubljano in Ljubljanskim gradom v času 1. svetovne vojne.

Festival Bobri (25. 1.–8. 2. 2014)

Tretje sodelovanje zavoda Ljubljanski grad na festivalu Bobri je poteklo v znamenju Emone; od njene ustanovitve je namreč lani minilo dva tisoč let. V ta namen smo izoblikovali pedagoški program *Iz ruševin Emone je zrasel Ljubljanski grad*, s katerim je zavod sodeloval na festivalu (dva termina), prav tako smo v sklopu festivala izvedli program *Iskanje zmajevega zaklada* (dva termina) in februarско pravljичno-ustvarjalno srečanje *Šmentani zobobol*, ki je sovpadlo z zadnjim dnevom festivala.

Zimske počitniške delavnice (17., 18. in 19. 2. 2014)

Med zimskimi počitnicami smo organizirali tridnevni program raziskovalno-ustvarjalnih delavnic; namenili smo ga spoznavanju srednjega veka in Ljubljanskega gradu. Otroci so s pomočjo raziskovanja in ustvarjanja odkrivali zanimivosti, povezane z grajsko zgodovino ter z življenjem na gradu v preteklosti. Zadnji dan delavnic je bil posvečen bližajočemu se pustnemu času in ustvarjanju pustnih mask.

Prvomajske počitniške delavnice (28., 29. in 30. 4. 2014)

Prvomajske počitniške delavnice so bile posvečene dvatisočletnici ustanovitve Emone. V treh dneh so udeleženci spoznavali, kaj se je na Grajskem griču dogajalo od ustanovitve Emone pa do takrat, ko je cesar Friderik III. ukazal, naj na tem mestu postavijo trdnjavo. Prvi dan raziskovanja in ustvarjanja je bil namenjen spoznavanju sledi, ki so jih na Grajskem griču pustili

Rimljani, drugi legendam, ki so v teh krajih nastale v zgodnjem srednjem veku, tretji pa gradnji sedanjega, Friderikovega gradu.

Jesenske počitniške delavnice (27., 28. in 29. 10. 2014)

V sklopu jesenskih počitniških delavnic smo v okviru tridnevnega programa našim najmlajšim obiskovalcem omogočili spoznavanje zgodovine Ljubljanskega gradu in legend, povezanih z njim, pri tem pa smo na delavnicah spodbujali njihovo ustvarjalnost; program raziskovalno-ustvarjalnih delavnic se je delno navezoval tudi na bližajočo se noč čarovnic.

Grajski se predstavijo (20. 3. 2014)

Maja 2013 smo objavili vabilo nekdanjim stanovalcem, naj s svojimi spomini pripomorejo k osvetlitvi prve polovice 20. stoletja, ko so Ljubljanski grad preuredili v stanovanjski objekt. Projektu se je pozneje priključil Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, katerega študenti so pod mentorstvom doc. dr. Mateje Habinc o tej temi opravljali raziskavo v sklopu diplomskega seminarja. Na pogovorni večer z naslovom *Grajski se predstavijo* smo povabili nekdanje stanovalce Ljubljanskega gradu; v sklopu tega dogodka je študentka Neža Hvale predstavila dosedanje rezultate raziskav, povezanih z nekdanjimi grajskimi stanovalci.

Kulturni bazar (26. 3. 2014)

Sodelovanje in predstavitev dejavnosti zavoda na področju kulturno-umetnostne vzgoje na Kulturnem bazarju v Cankarjevem domu je potekalo že tretje leto zapored. Zavod se je z Muzejem in galerijami mesta Ljubljane, z Narodnim muzejem Slovenije in s Turizmom Ljubljana predstavil na skupni stojnici s projektom *Emona 2000*. V sklopu Kulturnega bazarja smo za pedagoge in strokovno javnost organizirali predavanje z naslovom *Emona 2000*. Predstavitve je temeljila predvsem na zgodovinskem dogajanju na naših tleh v času Rimljanov; udeleženci Kulturnega bazarja so lahko spoznali pedagoške programe, ki so vsebinsko vezani na to obdobje.

Srednjeveški tabor (1. 8.–7. 9. 2014)

Srednjeveški tabor je v Grajskem parku v poletnih mesecih (junij, julij in avgust ter prvo nedeljo v septembru) potekal vsako nedeljo od 10. do 18. ure. Prireditve je bila namenjena naključnim obiskovalcem Ljubljanskega gradu, ki so z ogledom viteške opreme in orožja ter s preizkušanjem v mečevanju in lokostrelstvu spoznavali način življenja in navade srednjeveških bojevnikov. Za najmlajše smo v sklopu dogodka dvakrat dnevno organizirali iskanje cekinov. V obravnavanem obdobju smo pripravili petnajst taborov.

Prešernov dan na Ljubljanskem gradu (8. 2. 2014)

Na slovenski kulturni praznik je Ljubljanski grad – tako kot večina slovenskih kulturnih ustanov – obiskovalcem ponudil brezplačen ogled svojih kulturnih vsebin. Za obiskovalce smo v tem okviru organizirali brezplačne vodene ogleds Ljubljanskega gradu (štirje termini) in stalne razstave *Slovenska zgodovina* (trije termini).

Festival za tretje življenjsko obdobje (29. 9.–1. 10. 2014)

Od 29. 9. do 1. 10. 2014 je v Cankarjevem domu potekal Festival za tretje življenjsko obdobje, v sklopu katerega se je na stojnici Mestne občine Ljubljana s svojimi programi, primernimi za to starostno skupino, predstavil tudi Ljubljanski grad. Prav tako je Ljubljanski grad sodeloval v spremljevalnem programu, in sicer z dvema vodenima ogledoma gradu in njegovih znamenitosti in z vodenim ogledom razstave *Slovenska zgodovina*.

Tečaj kaligrafije (6., 13., 20. in 27. 11. 2014)

Na tečaju kaligrafije so udeleženci osvojili pisavo uncialo, katere osnovna značilnost so čitljivost in lepo oblikovane, zaobljene črke. Najprej so se seznanili z osnovnimi potezami ter s pravilno držo peresa. Sledilo je učenje osnovnih elementov črk, učenje malih in velikih črk ter ločil. Na koncu tečaja so udeleženci naredili svoj prvi kaligrafski izdelek.

Ta veseli dan kulture (3. 12. 2014)

Tudi lani smo se odzvali na pobudo Ministrstva za kulturo in 3. decembra omogočili prost ogled stalnih grajskih vsebin za vse obiskovalce. Prav tako smo na ta dan organizirali brezplačne vodene ogleda (dvakrat po Ljubljanskem gradu, dvakrat po razstavi *Slovenska zgodovina*, dvakrat ogled *Časovnega stroja* in enkrat vodenje po razstavi Eve Petrič: *Fraktali na 46°3'S 14°30'V: EMOLjubljana*).

Z glasbo in pravljicami praznikom naproti (8.–12. 12. 2014)

Drugi teden decembra smo v Kazematah pripravili brezplačni praznični program, ki smo ga poimenovali *Z glasbo in pravljicami praznikom naproti*. Namenjen je bil najmlajšim obiskovalcem in njihovim spremljevalcem. Vsak dan ob 17.00 je v Kazematah nastopil zbor ene od ljubljanskih osnovnih šol, ki so se odzvale našemu vabilu, zborovskemu nastopu je sledila pravljica, ki so jih pripovedovali grajski animatorji. Program:

- 8. 12.: Otroški pevski zbor OŠ Vide Pregarc in pravljica po motivih slikanic *Vesel božič, mišek Matiček* in *Božič tečnega jazbeca*;
- 9. 12.: Otroški pevski zbor OŠ Oskarja Kovačiča in pravljica po motivih slikanic *Čas pravljič*, *Pod medvedovim dežnikom* in *Objemi me*;
- 10. 12.: Mladinski pevski zbor OŠ Majde Vrhovnik in pravljica po motivih pripovedi *Kako je nastala severna medvedka*;
- 11. 12.: Otroški pevski zbor OŠ Zadobrova in pravljica po motivih *Pravljičice o sreči*;
- 12. 12.: Otroški in mladinski pevski zbor OŠ Nove Fužine in pravljica po motivih slikanice *Sneženi mož in božične vile*.

Vzporedno z dogodkom smo v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine organizirali dobrodelno akcijo *Zid želja, skrinja upanja*, v okviru katere smo zbirali šolske potrebščine za socialno ogrožene otroke.

Naredim-podarim (13. 12. 2014)

Prav tako dobrodelne narave je bila delavnica *Naredim-podarim*, ki smo jo izvedli v sodelovanju z društvom Prireditve in dogodki. Na njej so obiskovalci sto volnenim šalom prišli

cofe in jih zavili kot darila. Šale smo po koncu dogodka podarili Zvezi prijateljev mladine Moste - Polje.

Leta 2014 smo v okviru izobraževalnega programa izvedli sedemnajst projektov (64 dogodkov), ki se jih je skupno udeležilo 1.476 obiskovalcev (v številko niso zajeti obiskovalci Kulturnega bazarja in Srednjeveškega tabora).

Kriterij uspešnosti: Kot uspešno ocenjujemo dejstvo, da se je na tovrstnih dogodkih na Ljubljanskem gradu izoblikovalo stalno občinstvo, pa tudi dejstvo, da obiskovalci kažejo zanimanje za vlogo in pomen Ljubljanskega gradu in njegove okolice v preteklosti.

Kriterij učinkovitosti: Izobraževalni program zajema vse starostne skupine obiskovalcev, od najmlajših pa vse do najstarejših. Učinkovitost smo dosegli tudi z udeležbo na različnih festivalih (festival Bobri, Kulturni bazar, Festival za tretje življenjsko obdobje).

Kriterij primernosti: Zaradi poučnih vsebin, ki skušajo obiskovalce tovrstnih prireditev izobraziti in ozavestiti o področjih, ki jih s svojim delovanjem pokriva zavod (kulturna dediščina, zgodovina, arheologija, umetnost, etnologija), program ocenjujemo kot primeren.

Kriterij dostopnosti: Nekateri dogodki, ki smo jih izvedli v izobraževalnem programu, so bili brezplačni; ti so privabili največ obiskovalcev. Za večino plačljivih dogodkov je bila cena vstopnic primerljiva s cenami vstopnic za tovrstne dogodke v drugih programsko sorodnih ustanovah.

e. Tradicionalni dogodki

Tradicija je za ohranjanje in prenašanje navad in običajev na mlajše generacije izredno pomembna. S tem namenom na Ljubljanskem gradu prirejamo dogodke, ki so namenjeni širšemu občinstvu – predvsem naključnim domačim in tujim obiskovalcem. Njihova vsebina večinoma temelji na slovenskih običajih in zgodbah, ki so neposredno ali posredno povezani z Ljubljanskim gradom in Ljubljano. Drugi dogodki, kot so *Plesni večeri* in *Knjižnica pod krošnjami*, pa so zaradi zanimive vsebine in povpraševanja postali del tradicije na Ljubljanskem gradu.

Kratke predstavitve izvedenih dogodkov

Zgodba grajske trte – Prva (spomladanska) rez (4. 4. 2014)

Grajska trta je potomka najstarejše trte na svetu, tj. mariborske trte. Grad bogati od leta 1990. Mariborčani cepljenke podarjajo po posebnem pravilniku, in sicer številnim mestom, trgom in vasem, pa tudi posameznikom v Sloveniji in v tujini. Prva rez je za trto izredno pomembna,

zato se ob tem dogodku zberejo rezači in obiskovalci, ki si želijo rozgo grajske trte tudi sami posaditi.

Zgodba grajske trte – Trgatev (10. 10. 2014)

Jesen pokaže, kakšno je bilo leto, in vsak vinogradnik vse leto nestrpno pričakuje, da bo obral pridelek. Že od nekdaj pa velja, da trgatev ni le delo, ampak tudi druženje in praznik. Grajska trta je lani kljub slabemu vremenu dobro obrodila, na grajski trgatvi natrgano grozdje pa smo dali v predelavo v Kemijski inštitut.

Zgodba grajske trte – Tradicionalno mestno martinovanje (11. 11. 2014)

Tradicija veleva, da se vinogradnikova zgodba začne pri spomladanski rezi, potem trto vse leto neguje, čaka na zorenje in trgatev, svoje pa naredi sv. Martin, ki mlado vino (mošt) spremeni v vino; zato je to za vinogradnika največji praznik. S tem pa se zgodba trte oziroma pridelka in vina ne konča, ampak je hkrati začetek, saj se vino bogati (in okuša) vse leto. Na Ljubljanskem gradu smo ta praznik počastili s tradicionalnim mestnim martinovanjem.

Zgodba grajske trte – Svečano vlaganje konventnih vin (12. 12. 2014)

Na sedežu Častivrednega vinskega konventa sv. Urbana v Stolpu strelcev vsako leto v vinske omare vložijo steklenice priznanega belega in rdečega vina, ki sta zaznamovali tekoče leto. Tokrat je to odliko dobilo belo vino tokaj ali sauvignonasse, letnik 2013, in rdeče vino modri pinot, letnik 2011, oba iz vinske kleti Marjana Simčiča iz Cegla v Goriških brdih – vložili smo zadnjih pet steklenic belih in rdečih vin od skupno štiriindvajsetih. Vina v obeh vinskih omarah so tudi svojevrstna promocija vrhunskih slovenskih vin in vinskih kleti.

Gregorjevo – otroška delavnica (7. 3. 2014)

Na gregorjevo, slovenski dan zaljubljenec, je po »starem« (julijanskem) koledarju godoval sv. Gregor, ki »luč v vodo vrže« in oznani začetek pomladi oziroma prvi pomladni dan. V ta namen smo v sodelovanju z Zavodom za oživljanje kulturne podobe starega mestnega jedra pripravili otroško delavnico, na kateri so mlajši obiskovalci izdelovali plavajoče hišice – gregorčke.

Plesni večeri na Ljubljanskem gradu

Po uspešnih plesnih večerih, ki so potekali leta 2013, smo cikel uvrstili tudi v program za leto 2014. Tematski plesni večeri na Ljubljanskem gradu so namenjeni zabavi, druženju, sprostitvi in seveda – plesu. K sodelovanju in ustvarjanju programa smo letos povabili plesne šole, ki so dobile priložnost, da se s svojo dejavnostjo predstavijo na posameznem večeru. Ples poletja, ki je bil predviden na Grajskem dvorišču, smo zaradi slabega vremena uspešno izvedli v Stanovski dvorani, Friderikovem stolpu in Palaciju, vsi drugi plesi pa so potekali v skladu z načrtom.

Leta 2014 je bilo izvedenih devet plesnih večerov:

- **Ples snežink** (18. 1. 2014), plesna šola **24tango** s predstavitvijo plesnega para **Marta Hojker in Mitja Drenik**;
- **Valentinov ples** (15. 2. 2014), plesna šola Salsoteca z nastopom salse;
- **Gregorjev ples** (15. 3. 2014), plesna šola Rueda.si z nastopom kubanske salse Casino in Ruede de casino;

- **Cvetni ples** (5. 4. 2014), plesna šola Plesni studio Dansa s swingom;
- **Grajski ples** (10. 5. 2014), plesna šola Plesna zvezda (Katarina Venturini) in plesni par Eva Porenta in Jan Zupanc;
- **Ples poletja** (14. 6. 2014); gostili smo naslednje plesne šole: 24tango, Buba, Plesno mesto, Salsoteca, Rueda.si, Šola irskega plesa;
- **Kostanjev ples** (17. 10. 2014), plesna šola Plesni studio Dansa s swingom;
- **Martinov ples** (15. 11. 2014), plesna šola Športno-plesni center Buba;
- **Predbožini ples** (20. 12. 2014), plesna šola Šola irskega plesa.

Jurjevanje (23. 4. 2014)

Jurjevanje na Ljubljanskem gradu ima zelo dolgo tradicijo; Ljubljčanji so god sv. Jurija v preteklosti obhajali na dva načina: najprej s slovesno mašo v čast sv. Juriju, zavetniku mesta Ljubljana, nato pa s prijetnim druženjem na Ljubljanskem gradu. Tudi letos se je tradicija nadaljevala s sveto mašo na Grajskem dvorišču.

Grajski dnevi (16., 17. in 18. 5. 2014)

Leta 2014 so potekali že četrți grajski dnevi, s katerimi zaznamujejo pomemben dan v zgodovini Ljubljanskega gradu – 16. maja 1905 je namreč Ljubljanski grad postal mestna last. Dogodek festivalske narave pomeni promocijo dejavnosti zavoda. V času Grajskih dni sta izšla strip z naslovom *Dan, ko je izginil Ljubljanski grad* (angleška različica »The Day that Ljubljana Lost Its Castle«) in družabna igra *Zmajskograjski hip-hop* avtorjev Žige X Gombača in Ivana Mitrevskega. Zgodba temelji na časovnem popotovanju po zgodovini Ljubljanskega gradu; predstavljena je duhovito in hkrati strokovno podprto. Strip je namenjen predvsem starejšim osnovnošolcem. V sklopu četrth grajskih dni smo pripravili sedemnajst brezplačnih dogodkov.

Program četrth grajskih dni po dnevih:

16. 5. 2014:

- **Žabji kralj**, lutkovna predstava Mini teatra (dvakrat)
- **Iskanje zmajevega zaklada**, raziskovalno-vodeni ogled
- **Obnova in revitalizacija Ljubljanskega gradu**, predavanje in odprtje razstave

17. 5. 2014:

- **Grajski plesi za otroke**, plesna delavnica
- **Grajski plesi za odrasle**, plesna delavnica
- **Iskanje zmajevega zaklada**, raziskovalno-vodeni ogled
- **Večer poezije, glasbe in humoresk z Nano Milčinski**, koncert

18. 5. 2014:

- **Dan odprtih vrat**, brezplačne vsebine in brezplačni vodeni ogledi
- **Srednjeveški tabor**, prikaz življenja srednjeveških vitezov
- **Dan, ko je izginil Ljubljanski grad**, predstavitev stripa
- **Stripovska delavnica** pod vodstvom ilustratorja Ivana Mitrevskega
- **Pogumna Molly**, lutkovna predstava Mini teatra

Grajski piskači (vsako lepo soboto od 7. 6. do 27. 9. 2014)

Na lesenem podestu, ki je bil speljan okoli Stolpa piskačev (prvič omenjen leta 1544), so grajski piskači vsak dan ob 11. uri zatrobili na tri pozavne in en kornet ter meščanom tako naznanili, da se bliža poldne – ura kosila. Kdaj je navada zamrla, ni znano, viri jo omenjajo še v 17. stoletju. Vsekakor muziciranje ni bilo najpomembnejša naloga piskačev, je pa to prijeten dogodek, ki ga je Ljubljanski grad v sodelovanju z javnim zavodom Turizem Ljubljana v spomin na grajske piskače po večletni nameri obudil leta 2010. Ta tradicija se od takrat naprej uspešno nadaljuje in piskači se z Razglednega stolpa oglašajo vsako lepo soboto ob 11.30.

Knjižnica pod krošnjami (od 30. 5. do 31. 8. 2014)

Knjižnica pod krošnjami, ki jo že leta pripravljamo v sodelovanju z zavodom Divja misel, je zelo priljubljen spremljevalni program na Ljubljanskem gradu; ob koncih tedna se predvsem tuji obiskovalci in starši z otroki ob lepem vremenu ustavijo ob knjižnih policah, prelistajo revije, knjige in drugo čtivo. Ohranili smo tudi e-branje in živo glasbeno spremljavo branja, ki sta med obiskovalci postala zelo priljubljena. Knjižnica pod krošnjami je ob lepem vremenu potekala vsak konec tedna med 10. in 20. uro, ubrane melodije, v živo zaigrane za navdihujoče branje in listanje na prostem, pa so zazvenele ob lepih nedeljah ob 11.00 uri.

Odpadle termine smo nadomestili ob lepem vremenu in septembra.

Vilenica (5. 9. 2014)

Na 29. mednarodnem literarnem festivalu Vilenica, ki poteka v organizaciji Društva slovenskih pisateljev in Kulturnega društva Vilenica iz Sežane, so se letos predstavili najboljši srednjeevropski avtorji, pa tudi pisci iz drugih držav Evrope in sveta. Na Ljubljanskem gradu sta bila tradicionalno srečanje udeležencev festivala ter sprejem pri županu Mestne občine Ljubljana.

Leta 2014 smo v sklopu tradicionalnih dogodkov pripravili sedem projektov (60 dogodkov), ki se jih je skupno udeležilo 3.907 obiskovalcev (v to število niso zajeti obiskovalci Knjižnice pod krošnjami in Grajskih piskačev).

Kriterij uspešnosti: Vse načrtovane projekte smo izvedli, nekatere od njih smo vsebinsko nadgradili (sodelovanje z več ustanovami, prilagajanje vsebine željam in potrebam obiskovalcev).

Kriterij učinkovitosti: Kot ocenjujemo, se je posameznih dogodkov udeležilo do dvesto obiskovalcev, večjih (plesni večeri, jurjevanje in Vilenica) pa tudi med dvesto in štiristo obiskovalcev. Za sklopa Grajski piskači in Knjižnica pod krošnjami, ki trajata vse poletje in sta namenjena naključnim obiskovalcem, števila obiskovalcev ni mogoče oceniti.

Kriterij primernosti: Tradicionalni dogodki praviloma izhajajo iz dediščine Ljubljanskega gradu in slovenskih običajev, kar se je v preteklosti pokazalo kot velika zanimivost, saj je obujanje preteklosti, običajev in dogodkov za obiskovalce vselej privlačno.

Kriterij dostopnosti: Razen za koncert ob gregorjevem in plesne večere vstopnin na dogodke v tem programskem sklopu ni bilo. Dogodki so potekali glede na datum, ko zaznamujemo posamezen dogodek (praznik, običaj ...), plesni večer pa so bili enkrat mesečno, ob sobotah.

f. Film

Film pod zvezdami 2014 (24. 7.–16. 8. 2014)

V sodelovanju z Javnim zavodom Kinodvor smo tudi leta 2014 na Grajskem dvorišču pod zvezdnim nebom razpeli filmsko platno in prikazali filme, ki so zaznamovali preteklo sezono – nagrajence najpomembnejših mednarodnih filmskih festivalov ter tiste, ki so bili v Kinodvoru najbolj obiskani. Predvidenih je bilo štiriindvajset (24) filmskih večerov, od tega šest predpremier nove filmske sezone. Vse projekcije, razen enega filma, ki je bil predvajan s 35-milimetrskega filmskega traku, so bile izvedene s prenosnim digitalnim projektorjem. Zaradi slabega vremena ali neugodnih vremenskih napovedi je bilo na Ljubljanskem gradu le sedemnajst projekcij, preostale pa so bile na nadomestni lokaciji, v dvorani Kinodvora. Izmed projekcij sta bila razprodana otvoritveni film *Razredni sovražnik* in predpremier *Čarovnija v mesečini*, le dva prosta sedeža (od 1.000 sedišč) pa sta ostala ob predvajanju filma *Poti*. Poleg tega, da je projekt Film pod zvezdami zelo priljubljen med domačimi obiskovalci, opazamo, da je veliko povpraševanja zaznati tudi med tujimi obiskovalci Ljubljanskega gradu, in to iz leta v leto več. Projektu sta se tudi tokrat s svojo ponudbo pridružila gostinska lokala – Gostilna Na Gradu in Grajska kavarna.

Spored Filma pod zvezdami 2014:

- 24. 7. 2014: **Razredni sovražnik** (odprtje)
- 25. 7. 2014: **Šund** (leto kina)
- 26. 7. 2014: **Grand Budapest Hotel**
- 27. 7. 2014: **Otožna Jasmine**
- 28. 7. 2014: **Vse je izgubljeno**
- 29. 7. 2014: **Okus po ljubezni**
- 30. 7. 2014: **Fantovska leta** (predpremier)
- 31. 7. 2014: **Neskončna lepota**
- 1. 8. 2014: **Gravitacija – 2D**
- 2. 8. 2014: **Dva obraza januarja** (predpremier)
- 3. 8. 2014: **Hannah Arendt**
- 4. 8. 2014: **Nebraska**
- 5. 8. 2014: **Jimmyjev dom** (predpremier)
- 6. 8. 2014: **Preteklost**
- 7. 8. 2014: **Llewyn Davis**
- 8. 8. 2014: **Čarovnija v mesečini** (predpremier)
- 9. 8. 2014: **Volk z Wall Streeta**
- 10. 8. 2014: **Nevidna ženska**
- 11. 8. 2014: **Poti**

- 12. 8. 2014: **Jimmy P.: Psihoterapija prerijskega Indijanca**
- 13. 8. 2014: **Dva dneva, ena noč** (predpremiere)
- 14. 8. 2014: **Ona**
- 15. 8. 2014: **Philomena**
- 16. 8. 2014: **Lucy** (Vikendova predpremiere)

Leta 2014 je bilo na področju filmskega programskega sklopa sedemnajst dogodkov (sedem odpovedanih projekcij je bilo na nadomestni lokaciji v Kinodvoru), ki si jih je skupno ogledalo 10.439 obiskovalcev (na sedmih projekcijah na nadomestni lokaciji v Kinodvoru je bilo dodatnih 1.207 obiskovalcev).

Kriterij uspešnosti: Izvedbo letošnjega programa so, žal, pokvarile slabe vremenske razmere, kar se je pokazalo pri številu obiskovalcev in številu projekcij, ki so potekale na Ljubljanskem gradu.

Kriterij učinkovitosti: Film pod zvezdami je obiskalo 10.439 domačih in tujih gledalcev, na nadomestnih projekcijah, ki so potekale v dvorani Kinodvora, pa si je filme ogledalo 1.207 gledalcev.

Kriterij primernosti: Po odzivu obiskovalcev ocenjujemo, da je projekt izredno priljubljen in primeren tako za domače kot tuje obiskovalce.

Kriterij dostopnosti: Cena vstopnice za posamezen film je bila 4,50 € na osebo, za premiere in predpremiere pa 5,50 €. Prodaja kart je potekala pri blagajni Gradu in v Kinodvoru, poleg tega pa še na spletnih mestih (www.ljubljanskigrad.si in www.mojekarte.si) ter v Petrolovih in Kompasovih poslovalnicah po Sloveniji.

g. Muzejsko-razstavni program

V sklopu muzejsko-razstavnega programa je na Ljubljanskem gradu pet stalnih postavitev: *Virtualni grad*, razstave *Slovenska zgodovina*, *Kaznilnica*, *iLjubljana* in *Obnova in revitalizacija Ljubljanskega gradu*; odprte so 365 dni na leto in so prilagojene za senzorno ovirane obiskovalce. Obisk razstav *Kaznilnica* in *Obnova in revitalizacija Ljubljanskega gradu* je brezplačen. *Virtualni grad*, *iLjubljana* in razstavo *Slovenska zgodovina* si lahko obiskovalci ogledajo z enotno grajsko vstopnico, ki omogoča tudi obisk Razglednega stolpa. Leta 2014 je bilo skupno prodanih 154.989 grajskih vstopnic. V sklop muzejsko-razstavnega programa sodi tudi izvedba raznolikih tematskih vodenih ogledov in pedagoških programov, ki se jih je v obravnavanem obdobju udeležilo 8.958 obiskovalcev. Od 1. aprila predstavlja novost na tem področju *Časovni stroj*, vodeni ogled z vodnikom in šestimi kostumiranimi liki, ki predstavljajo prelomna obdobja v zgodovini Ljubljanskega gradu in razvoj Ljubljane. Tega vodenega ogleda se je v sklopu rednih vodstev (ob določenih terminih) udeležilo 3.011 obiskovalcev.

Virtualni grad

Virtualni grad, 12-minutni virtualni sprehod po grajski zgodovini, obiskovalcem na kratko in strnjeno predstavi celotno zgodovino Ljubljanskega gradu, njegov arhitekturni razvoj in arheološka spoznanja vse od prazgodovine, pozne bronaste dobe, antike, zgodnjega srednjega veka, srednjega veka, novega veka in tja do 20. stoletja; ponuja bogato znanje in razmislek o razvoju, namembnosti in kulturni dediščini Ljubljanskega gradu. Avdioposnetek je na voljo v slovenščini in sedmih tujih jezikih.

Stalna razstava Kaznilnica

Kaznilnica se s svojo predstavitvijo osredotoča na 19. in začetek 20. stoletja, ko so Ljubljanski grad preuredili za potrebe kaznilnice. Razstava je na ogled v prenovljenih prostorih kaznilniških samic pod dvorano Palacij. Postavitev temelji na kombinaciji predstavljene stavbne dediščine samic in vsebin, ki pojasnjujejo vlogo celotnega gradu v tem obdobju; sledi konceptu celovite predstavitve zgodovine Ljubljanskega gradu kot neločljivega člena v urbanem razvoju Ljubljane, ki je v stoletjih spreminjal svojo podobo in namembnost. Privlačna je predvsem zaradi razstavljenega izvirnega stavbnega pohištva, kronološke predstavitve faz v delovanju kaznilnice in navidezne resničnosti – holograma, ki ga spremlja generirani zvok. Leta 2014 smo razstavo nadgradili z italijansko, špansko, nemško, hrvaško, rusko in francosko jezikovno različico; dotlej je bila na voljo v slovenščini in angleščini.

Stalna razstava Slovenska zgodovina

Razstava *Slovenska zgodovina* vsebinsko zajema tematsko in geografsko široko območje zgodovine na ozemlju današnje Slovenije in ima pomembno vlogo, saj obiskovalce usmerja tudi v druge slovenske muzejske ustanove, katerih eksponati dopolnjujejo razstavo. Stalna razstava *Slovenska zgodovina* ponuja temeljit pregled slovenske zgodovine, kulture in etnologije, hkrati pa krepi nacionalno zavest pri domačih obiskovalcih in prepoznavnost Slovenije pri tujih. Vsebina razstave, privlačno predstavljena z multimedijo, je na voljo v šestih jezikih ter je prilagojena gibalno in senzorno oviranim obiskovalcem.

iLjubljana

Ljubljanski grad je ob dvatisočletnici nastanka rimskega mesta Emone postal bogatejši za novo stalno razstavo *iLjubljana*; ogledati si jo je mogoče v Razglednem stolpu in obiskovalce vabi k raziskovanju mesta skozi 4500 let poselitve. Izjemna strateška lega z dobrimi komunikacijskimi možnostmi je omogočala kontinuirano poselitev ožjega mestnega središča, posamezni zgodovinski dogodki pa so mesto skozi stoletja tudi dodobra preoblikovali. Razstava z vizurami in pogledom na mesto prikazuje glavne poselitvene preseke v razvoju Ljubljane, s posebnim poudarkom na prostorskih danostih in urbanizmu, ter obiskovalce usmerja na določene lokacije v mestu. Hkrati z umestitvijo Grajskega griča v kontekst mesta pod njim dopolnjuje manjkajoči člen stalnih razstav na Ljubljanskem gradu.

Obnova in revitalizacija Ljubljanskega gradu

Na novi stalni postavitvi v Spodnjem lapidariju predstavljamo fotografsko gradivo, ki prikazuje obnovo in revitalizacijo Ljubljanskega gradu in je opremljeno z ustreznimi komentarji. Proces je potekal v treh fazah (raziskave, obnova in revitalizacija). Gradivo, ki je na ogled, prihaja iz

arhivov arhitekturnega biroja Ambient, ki so ga kot projektanta obnove v šestdesetih letih minulega stoletja izbrali na javnem razpisu. Razstavo smo odprli 15. 5. 2014 v sklopu Grajski dni.

Kriterij uspešnosti: Stalne razstave poleg že tako pestrega programa ustrezno in uspešno dopolnjujejo grajsko muzejsko-razstavno ponudbo. Uspešnost smo v preteklem letu okrepili tudi z dodajanjem novih vsebin.

Kriterij učinkovitosti: Učinkovitost muzejsko-razstavnega programa smo dosegli s strokovno usposobljenimi kadri, ki pri ogledu tovrstnih vsebin pomagajo obiskovalcem (vodniki, animatorji in receptorji). Vsi programi so obiskovalcem na voljo v slovenskem in angleškem jeziku, večina pa tudi v italijanskem, španskem, nemškem, hrvaškem, ruskem in francoskem jeziku. Programi zato – v mislih imamo jezikovno pripadnost in starostno strukturo – dosežejo širok krog obiskovalcev. Večina programov je prilagojena tudi senzorno in gibalno oviranim obiskovalcem.

Kriterij primernosti: Glede na dejstvo, da je razstava *Slovenska zgodovina* edina muzejska postavitev v Sloveniji, ki na enem mestu predstavi celotno zgodovino na območju današnje Slovenije, in glede na njeno veliko pedagoško vrednost, je primernost programa očitna. Projekcija *Virtualni grad* še naprej navdušuje grajske obiskovalce. Vsebine stalnih postavitev *Kaznilnica*, *iLjubljana* in razstave *Obnova in revitalizacija Ljubljanskega gradu* zelo dobro prikažejo del zgodovine Ljubljanskega gradu in grajskega griča, zato so vsekakor primerne in zanimive ter pomenijo dodano vrednost celotne kulturne ponudbe.

Kriterij dostopnosti: Vstop na razstavi *Slovenska zgodovina* in *iLjubljana*, obisk *Virtualnega gradu* ter dostop na Razgledni stolp je mogoč z grajsko vstopnico, katere cena znaša 6 € za odrasle in 3 € za otroke, dijake, študente, upokojence in skupine nad 15 oseb; v kombinaciji s povratno vožnjo z vzpenjačo je cena 8 € za odrasle in 5 € za otroke, dijake, študente upokojence in skupine nad 15 oseb. Glede na cene v primerljivih ustanovah je vstopnina ugodna. Na vse druge stalne postavitve na Gradu je vstop brezplačen, kar povečuje dostopnost programov.

Število obiskovalcev, medijskih objav in oglaševanje programskih vsebin

Leta 2014 so števci prehodov zabeležili **1.129.049** obiskovalcev. Leto prej je bilo število obiskovalcev **1.016.829**, kar pomeni 11-odstotno rast.

Medijskih objav splošnega značaja o Ljubljanskem gradu je bilo leta 2014 1.761, medijskih objav, vezanih na programske vsebine pa 1.242. Leta 2013 je bilo medijskih objav splošnega značaja 1.419, objav, vezanih na programske vsebine, pa je bilo 1.431.

V tem obdobju smo celoten program dogodkov mesečno oglaševali na zunanjih plakatnih površinah v Ljubljani in na transparentih. Oglaševanje je potekalo tudi v avtobusih

Ljubljanskega potniškega prometa (prednost takega oglaševanja je predvsem dolga časovna izpostavljenost potnika oglasu) ter v ljubljanskih taksijih.

Posamezne dogodke so pospremili zapisi v tiskanih medijih (v časopisih *Delo* in *Dnevnik*, revijah *Jana*, *Lady*, *Obrazi*, *Stop*, *Ciciban*, *Cicizabavnik*, *Pogled*, *Vikend*, *Nika*, *Ona* in v tedniku *Mladina*).

Javnost smo o dogodkih obveščali tudi prek radijskih programov (Radio Center, Radio 1, Val 202, Radio Slovenija 1). Pripravili smo nekaj nagradnih iger, s katerimi smo hoteli povečati dostopnost do naših vsebin in posledično doseči večji obisk.

Za informiranje smo uporabljali družabni omrežji Facebook in Twitter, avgusta pa smo k informativnim kanalom dodali še družabni omrežji TripAdvisor in Foursquare. Vse bolj živahen je tudi obisk spletnega mesta www.ljubljanskigrad.si; lani smo zabeležili 23,79-odstotni porast glede na leto prej, ko sta imeli omrežji 192.542 obiskov. Zaradi povečane dejavnosti na omrežjih Facebook, Twitter in TripAdvisor ter pogostejših objav in oglaševalskih akcij smo zabeležili 4.337.924 obiskov strani Facebook Ljubljana Castle; to je glede na 936.819 obiskov v letu 2013 res zelo opazna razlika.

Tabela: Pojavnost v medijih leta 2014

MESEC	ŠTEVILO SPLOŠNIH OBJAV	ŠTEVILO PROGRAMSKIH OBJAV	SKUPNO
JANUAR	185	93	278
FEBRUAR	112	106	218
MAREC	202	93	295
APRIL	125	84	209
MAJ	166	117	283
JUNIJ	137	97	234
JULIJ	105	198	303
AVGUST	99	193	292
SEPTEMBER	244	71	315
OKTOBER	123	61	184
NOVEMBER	126	50	176
DECEMBER	137	79	216
SKUPNO	1.761	1.242	3.003

4.3.1.2 Javni prevoz potnikov s tirno vzpenjačo

S strategijo pravočasnega, rednega in ciljnega oglaševanja ter s pomočjo ugodnih turističnih trendov v Ljubljani smo presegli zastavljene cilje (povečanje za 3,6 %) iz Poslovnega načrta 2014 za izvajanje javne službe prevoza potnikov s tirno vzpenjačo za 9,66 %.

318.009 prodanih posameznih in kombiniranih vozovnic v letu 2014 pomeni za 44.340 ali za 16,2 % več prodanih vozovnic kot v letu 2013.

	NAČRT	NAČRT	REALIZACIJA	Ix	Ix
	2013	2014	2014	Real 2014 Real 2013	Real 2014 Plan 2014
Št. potnikov	272.950	290.000	318.009	116,20%	109,66%
Čisti prihodek od prodaje	572.768,75	590.000,00	635.734,05	107,75%	107,75%
Dotacije (neto)	55.300,00	55.300,00	60.000,00	108,50%	108,50%
Finančni in drugi prihodki	0,00	0,00	0,00	0,00%	
PRIHODKI SKUPAJ	628.068,75	645.300,00	695.734,05	107,82%	107,82%
Plače in prispevki	220.000,00	270.000,00	240.837,16	89,20%	89,20%
Stroški uprave	52.000,00	52.000,00	194.221,60	373,50%	373,50%
Obratovanje in tekoče vzd.	221.154,10	230.000,00	169.230,78	73,58%	73,58%
Investicijsko vzdrževanje	106.638,69	65.000,00	56.719,77	87,26%	87,26%
Finančni in drugi odhodki	0,00	0,00	0,00	0,00%	
Amortizacija	35.000,00	35.000,00	35.000,00	100,00%	100,00%
ODHODKI SKUPAJ	634.792,79	652.000,00	696.009,31	106,75%	106,75%
Poslovni izid	-6.724,04	-6.700,00	-275,26		

Zgornja razpredelnica prikazuje poslovanje tirne vzpenjače v letu 2014 in razmerja glede na preteklo obdobje.

Prodanih je bilo za 16,2 % več vozovnic kot leta 2013, finančno pa je bil rezultat boljši za 7,75 %. Presežek odhodkov nad prihodki je 275,26 EUR, kar je ugodneje od napovedi.

Do opaznega razkoraka je prišlo pri beleženju režijskih stroškov (stroškov uprave); z analitičnim ključem od leta 2014 dalje namreč zagotavljamo transparentnost informacij v zvezi s poslovanjem tirne vzpenjače.

Zaradi določil koncesijske pogodbe smo poročilo za tirno vzpenjačo skupaj s poslovnim načrtom za leto 2014 oddali koncudentu (MOL – Oddelek za gospodarsko dejavnost in promet in hkrati Oddelku za kulturo) že oktobra 2014, v celoti pa kot prilogo k Poslovnemu poročilu zavoda za leto 2014 in Programu dela za leto 2015. Podatki se v omenjenih dokumentih razlikujejo zaradi zajema rezultatov za nedokončano poslovno obdobje leta 2014.

4.3.2 Program izvajanja tržne dejavnosti

4.3.2.1 Turistična dejavnost

Dejavnosti na področju turizma smo usmerili predvsem v pridobivanje čim večjega števila posameznih in agencijskih gostov iz Slovenije in tujine. V ta namen smo med drugim uvedli novo turistično ponudbo, *Časovni stroj*, ki je več kot običajni vodeni ogled po Ljubljanskem gradu. Oglaševanje te novosti je potekalo v večjih slovenskih krajih ter na zunanjih oglasnih

površinah na avtobusih Ljubljanskega potniškega prometa in v ljubljanskih taksijih. Prek spletne strani smo poleti organizirali nagradno igro, podprto z oglasi na portalu Facebook.

[URENI NA GRAD](#)
[SPREJALNO GRAD](#)
[GOSPODI](#)
[NAJEM PROSTOROV](#)
[POSREJNE POMOČNOSTI](#)

[Kontakti](#)
[O nas](#)
[Novice](#)
[Mediji](#)
[Razpisi](#)
[Publikacije](#)
[Sponzorji](#)

[SLO](#)

KO SI V LJUBLJANI PAČ MORŠ NA LJUBLJANSKI GRAD

Mi pa ti z malo sreče podarimo vodeni ogled - časovni stroj in brezplačno fotografiranje!

NAGRADNA IGRA

VEČ O ČASOVNEM STROJU

NAGRAJENCI

Sodeluj v nagradni igri in z malo sreče boš prejel več kot odlično nagrado Vodeni ogled - Časovni stroj na Ljubljanskem gradu. Vsak teden bomo podarili 10 vodnih ogledov za dve osebi, ki jih izžrebamo lahko koristi vse do konca leta 2014.

Odgovori na 6 ne preveč težkih vprašanj, vpiši svoje osebne podatke in se poteguj za Vodeni ogled - Časovni stroj.

1 2 3 4 5 6 7

Kateri od gradov na sliki je Ljubljanski grad?

POTRDI

PREJAVA NA E-NOVICE

© Ljubljanski grad

Produkcija: Imenit

KMC

STO

V začetku aprila 2014 smo organizirali premierni vodeni ogled *Časovni stroj* in v okviru rednih terminov do konca leta izvedli 445 vodstev v okviru tega zanimivega popotovanja skozi bogato grajsko zgodovino; rednih vodstev se je udeležilo 3.011 obiskovalcev. Poleg tega smo skozi vse leto imeli še 521 drugih vodstev za 8.958 obiskovalcev.

V tem obdobju smo aktivno osebno komunicirali s slovenskimi in tujimi turističnimi agencijami ter organizatorji potovanj. Turistični program smo predstavili v katalogu Beograjskega turističnega sejma, v katalogih križark, ki priplujejo v Koper, na kongresni borzi Conventa, na zunanjih oglasnih površinah v Ljubljani, v tiskanih oglasih in na spletu. Poleg rednih oglaševanj

nam je na borzi v Londonu skupaj s Turizmom Ljubljana uspelo skleniti dogovor o navzočnosti v letnih vodnikih ABTA (združenje britanskih turističnih agencij) in ASTA (združenje turističnih agencij iz ZDA) in o oglaševanju v časopisu *The Guardian*.

V trženje kulturno-turistične ponudbe smo se dejavno vključevali tudi z obiski nekaterih sejmov, turističnih borz, delavnic in prireditev, med katerimi lahko izpostavimo sejme v Utrechtu, Münchnu, Kölnu, delavnice v Pragi, Varšavi in Beogradu ter turistični borzi v Berlinu in Londonu. Na tem področju uspešno sodelujemo s Turizmom Ljubljana ter tako skupaj dopolnjujemo ponudbo prestolnice. Udeležili smo se tudi Convente in Slovenske turistične borze, od dogodkov, namenjenih domači javnosti, pa Študentske arene, Festivala za tretje življenjsko obdobje, Kulturnega bazarja ... Dejavnosti na turističnem področju smo nadgradili z novo ponudbo: kostumiranim vodenim ogledom *Časovni stroj* in *Živimi jaslicami*, ki so bile na ogled ob koncu leta.

Udeležili smo se 17. slovenske turistične borze v Novi Gorici, kar je bila odlična priložnost za utrjevanje obstoječih in vzpostavljanje novih poslovnih povezav.

V povezavi z agencijo Futura smo zasnovali veliko poletno akcijo oglaševanja Ljubljanskega gradu kot turistične točke; temeljila je na sloganu: **Ljubljanski grad – z gradu vidiš vse**. Odločili smo se za oglaševanje na zadnjih notranjih steklih v ljubljanskih taksijih in na zgornjem delu notranje strani oken v avtobusih Ljubljanskega potniškega prometa, poleg tega pa tudi na plakatnih površinah po Ljubljani in večjih turističnih krajih po Sloveniji, na Aerodromu Ljubljana ter v reviji za potnike letalskega prevoznika Wizz-air.

Zakupili smo medijski prostor in čas na digitalnih oglaševalskih platformah Google Adwords ter Facebook Marketplace; naš namen je bil na svetovnem spletu čim bolje umestiti Ljubljanski grad kot turistično točko.

Turistična zloženka je dobila novo podobo, saj smo si zadali nalogo še bolje obveščati morebitne obiskovalce in pridobivati nove. V ta namen smo dvakrat letno izvedli večjo distribucijsko akcijo po Ljubljani in vseh turističnih krajih po Sloveniji.

Leta 2014 smo tako skupno prodali 394.280 vstopnic (kulturni dogodki niso upoštevani) in tako ustvarili 1.486.314 EUR prihodka, kar je 11 % več kot v enakem obdobju leta 2013. Med obiskovalci Gradu so leta 2014 prevladovali domačini, sledili so jim Italijani, Britanci, Nemci in Američani.

4.3.2.2 Oddajanje dvoran in drugih nepremičnin

Leta 2014 smo oddali prostore za skupno 173 prireditev (gre za komercialne in nekomercialne najeme), kar je 38 več kot leta 2013 oziroma 28 % več kot v enakem obdobju leto prej. Da se bo število dogodkov še povečevalo, kažejo tudi rezervacije za leto 2015 in povpraševanje že za leto 2016. Povečuje se tudi število dogodkov, ki jih organizirajo agencije iz tujine.

V tem času smo morebitne najemnike ciljno ozaveščali o možnostih najema edinstvenih prostorov, ki jih za organizacijo dogodkov ponuja Ljubljanski grad. Naše izhodišče je, da moramo poskrbeti za izvedbo dogodkov na najvišji mogoči ravni, in to z dovršeno lastno tehnično opremo ter s poudarkom na individualnem pristopu k vsaki stranki. Le tako lahko dosežemo pozitiven vtis pri organizatorjih dogodkov, pa tudi pri posameznikih, da se z veseljem znova odločijo za najem naših prostorov.

Udeležili smo se edine slovenske kongresne borze Conventa, ki je vodilni poslovni dogodek v jugovzhodni Evropi in temelji na preprostem konceptu, da je poslovno sodelovanje »iz oči v oči« za posredovanje informacij najučinkovitejše. Prizadevali smo si, da bi na časovno in poslovno učinkovit način pridobili čim več tujih organizatorjev dogodkov.

Z revijo *Kongres* smo se dogovorili za predstavitev Ljubljanskega gradu kot primera dobre prakse, saj bi organizatorjem kongresnih dogodkov, agencijam in posrednikom kongresni potencial Gradu radi predstavili s primerom dobre prakse enega od že izvedenih poslovnih dogodkov, kar je v svetovnem smislu referenčni projekt. Radi bi namreč pokazali, da smo v Javnem zavodu Ljubljanski grad sposobni in pripravljeni gostiti najzahtevnejše mednarodne kongrese in dogodke.

S promocijskim gradivom in predstavniki smo bili navzoči na sedmih mednarodnih turističnih sejnih in delavnicah ter na Slovenian Incoming Workshop (SIW), kjer smo poleg turistične ponudbe Ljubljanskega gradu uspešno predstavili možnosti za najem grajskih prostorov.

Število poročnih obredov se je leta 2014 – v primerjavi z letom poprej – s 691 znižalo na 518, kar je razvidno iz spodnje tabele.

Tabela št. 1: Število poročnih obredov na Ljubljanskem gradu v obdobju od leta 2010 do 2014 (po mesecih)

Mesec	Število obredov v 2010	Število obredov v 2011	Število obredov v 2012	Število obredov v 2013	Število obredov v 2014
JANUAR	31	35	27	34	18
FEBRUAR	47	29	44	28	25
MAREC	39	37	39	37	25
APRIL	43	46	57	62	27
MAJ	84	92	99	100	93
JUNIJ	77	89	107	99	68
JULIJ	70	72	70	56	33
AVGUST	66	84	83	79	78
SEPTEMBER	64	108	108	82	67
OKTOBER	47	53	43	59	39
NOVEMBER	27	45	44	28	18
DECEMBER	37	43	72	27	27
SKUPAJ	632	733	793	691	518

Upad gre pripisati oktobra 2013 sprejeti odločitvi Upravne enote Ljubljana, da je Ljubljanski grad uradna lokacija za sklepanje zakonske zveze le ob sobotah (prej tudi ob petkih in sredah). Še bolj grenak priokus pa na tem področju ostaja letos, saj je Upravna enota Ljubljana – kljub

1,5-milijonski investiciji Mestne občine Ljubljana v prenovo dotrajanih poročnih dvoran na Ljubljanskem gradu leta 2014 – Ljubljanski grad z marcem 2015 v celoti izločila s seznama uradnih lokacij za sklepanje zakonske zveze.

Krepili smo sodelovanje s stalnimi najemniki prostorov na Ljubljanskem gradu, predvsem zaradi povezovanja dejavnosti in skupnega nastopanja na trgu.

4.4 Nastanek morebitnih nedopustnih in neupravičenih posledic pri izvajanju programa

Ob izvajanju javne službe Ljubljanskega gradu ni bilo zaslediti nedopustnih in neupravičenih posledic pri izvajanju programa.

4.5 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev v primerjavi z doseženimi cilji iz preteklega leta

4.5.1 Program izvajanja javne službe

Kulturno-umetniški program

Z izvedbo glasbenega programa, ki je zajemal jazzovske, etno in klasične zvrsti glasbe, smo omogočili predstavitev ustvarjalnega opusa različnih glasbenih ustvarjalcev in poustvarjalcev. S ciklom *Vasko Atanasovski z gosti na Ljubljanskem gradu* smo znova obujali tradicionalno slovensko/etno glasbo. Zaradi v povprečju nekoliko nižjega obiska na posameznih koncertih v primerjavi z letom 2013 pa se bo treba v prihodnje še bolj posvetiti cilju, ki si ga prizadevamo doseči – povečati število obiskovalcev na tovrstnih dogodkih na Ljubljanskem gradu.

Na področju likovno-galerijskega programa smo med drugim pripravili dva zelo odmevna projekta, slikarsko razstavo Lojzeta Spacala *Matrica – grafika – slika* in fotografsko razstavo *National Geographic: 50 najboljših fotografij*, in tako v primerjavi z letom poprej še bolj utrdili podobo Ljubljanskega gradu kot enega izmed prepoznavnih ponudnikov tovrstne umetnosti v mestu, hkrati pa smo s sodelovanjem v mestnem projektu *Emona 2000* in s postavitvijo razstave *Urbana Ljubljana* v Kazematah in Peterokotnem stolpu prevzeli vidnejšo vlogo pri promociji kulturne dediščine Slovenije.

V uprizoritvenem programu smo v preteklem letu znova pripravili dobro prepoznavna poletna festivala Panč in Komedijski pod zvezdami, ki sta poleti na Grajsko dvorišče privabila veliko obiskovalcev. Žal lani zaradi različnih dejavnikov ni prišlo do izvedbe sodelovanja z Društvom baletnih umetnikov Slovenije, zaradi česar nismo dosegli cilja, to je krepitve koprodukcijskih odnosov. Vendar se bodo na tem področju leta 2015 z odprtjem Grajskega gledališča ponudile nove možnosti in boljše razmere za sodelovanje z različnimi ustanovami, predvsem z Lutkovnim gledališčem Ljubljana.

Z izvedbo raznolikih programskih vsebin, ki so bile namenjene različnim starostnim skupinam, smo pri obiskovalcih sistematično spodbujali zanimanje za različne teme, ki so povezane z zgodovino Gradu in njegovim okoljem. Tudi leta 2014 se je povečalo stalno jedro obiskovalcev, predvsem družin. Tako smo se približali cilju, da Ljubljanski grad postane točka druženja za obiskovalce vseh generacij.

Tradicionalni dogodki so bili leta 2014 izvedeni kakovostno, pri nekaterih smo uvedli nove vsebine, kar je v skladu s cilji v tem programskem sklopu. V preteklem letu so obiskovalci najbolje sprejeli *Plesne večere*, *Knjižnico pod krošnjami* in *Grajske dneve*. Kljub temu da večina programov temelji na tradiciji in običajih, bo treba v prihodnje tudi tovrstne programe nadgrajevati in se prilagajati obiskovalcem in njihovim potrebam ter jih tako ozaveščati o pomenu nekdanjih običajev in tradicije.

Ključni dejavnik za to, da v obravnavanem letu cilja na področju filmskega programa nismo povsem izpolnili, so bile slabe vremenske razmere, saj je zaradi tega Film pod zvezdami, v Ljubljani in širši okolici sicer prepoznaven in uveljavljen projekt, leta 2014 obiskalo bistveno manj gledalcev kot leto poprej.

V celoti pa smo dosegli cilje na področju muzejsko-razstavnega programa, saj je bilo obiskovalcev v primerjavi z letom 2013 več. Prav tako smo s strokovno in celovito predstavitvijo in z dodanimi novimi vsebinami (stalni razstavi *iLjubljana*, *Obnova in revitalizacija Ljubljanskega gradu*, jezikovna nadgradnja stalne razstave *Kaznilnica* in vodeni ogled *Časovni stroj*) še nadgradili prepoznavnost Ljubljanskega gradu, njegove zgodovine in zgodovine Slovencev/slovenstva.

4.5.2 Program izvajanja tržne dejavnosti

Program tržne dejavnosti smo v celoti izvedli v skladu z načrtovanimi cilji.

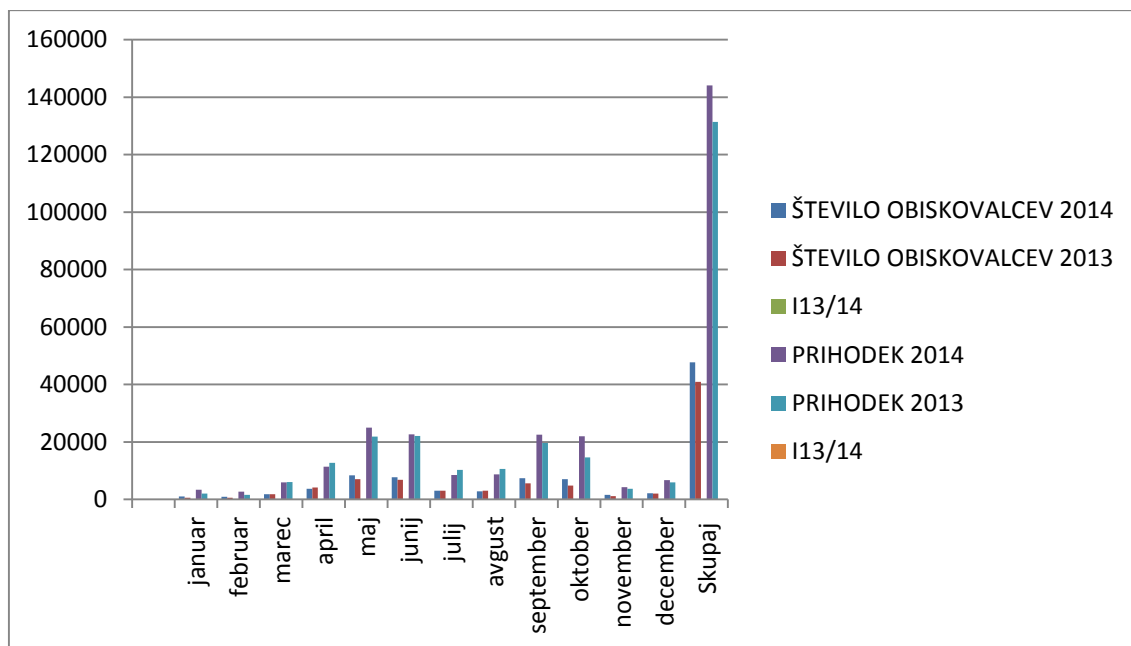
Zagotovili smo sistematično in redno pojavljanje v medijih, pojavljanje na družabnih omrežjih, oglaševanje programskih dogodkov in turistične ponudbe. Izvedli smo veliko poletno komunikacijsko akcijo za promocijo Ljubljanskega gradu, ki je bila namenjena povečanju turističnega obiska. Leta 2014 smo tako skupno prodali 394.280 vstopnic (kulturni dogodki niso upoštevani) in smo tako ustvarili 1.486.314 EUR prihodka, kar je 11 % več kot v enakem obdobju leta 2013.

Dejavnosti na področju turizma smo usmerili v pridobivanje čim večjega števila posameznih in agencijskih gostov iz Slovenije in tujine. Leta 2014 je število agencijskih gostov v primerjavi z letom 2013 naraslo za 17 %, prihodek iz tega naslova pa je bil višji za 10 %, kar je razvidno iz spodnje tabele in grafa.

Tabela št. 2: Prikaz števila agencijskih gostov in prihodek iz tega naslova v letu 2014 v primerjavi z letom 2013 (po mesecih)

OBD OBJE	ŠTEVILO OBISKOVALCEV 2014	ŠTEVILO OBISKOVALCEV 2013	I _{13/14}	PRIHODEK 2014	PRIHODEK 2013	I _{13/14}
januar	1032	621	166	3.432,42	2.039,11	168
februar	909	559	163	2.757,24	1.595,30	173
marec	1.831	1.825	100	5.965,85	6.078,20	98
april	3.759	4.120	91	11.452,08	12.763,48	90
maj	8.399	7.082	119	25.026,20	21.851,80	115
junij	7.686	6.848	112	22.687,00	22.154,98	102
julij	3.087	3.035	102	8.514,89	10.290,25	83
avgust	2.844	3.106	92	8.749,40	10.673,85	82
septembe	7.442	5.654	132	22.574,09	19.686,32	115
oktober	7.044	4.814	146	21.999,34	14.618,97	150
novembe	1.618	1.201	135	4.228,98	3.724,64	114
december	2.123	2.028	105	6.739,44	5.948,52	113
Skupaj	47.774	40.893	117	144.126,93	131.425,42	110

Graf št.1: Prikaz števila agencijskih gostov in prihodek iz tega naslova v letu 2014 v primerjavi z letom 2013 (po mesecih)

Število poročnih obredov zunaj uradnih prostorov se je po odločitvi Upravne enote Ljubljana, da je Ljubljanski grad uradna lokacija za sklepanje zakonske zveze le ob sobotah, štirikrat povečalo. Prav tako je bilo leta 2014 za 28 odstotkov več drugih komercialnih in nekomercialnih najemov prostorov kot v enakem obdobju leta 2013.

Ugotavljamo, da smo cilje, ki smo si jih zastavili v preteklem letu, uresničili ali celo presegli.

4.6 Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja glede na opredeljene standarde in merila ter ukrepi za izboljšanje učinkovitosti in kakovosti poslovanja

Javni zavod Ljubljanski grad je leta 2014 zagotavljal gospodarno in učinkovito ravnanje z razpoložljivimi sredstvi. Dosegli smo zastavljene cilje.

Delež prihodkov za izvajanje javne službe v celotnih prihodkih, ki so znašali 3.182.349 EUR, je bil 83,64 % ali 2.661.568 EUR. Tu gre za sredstva iz občinskega proračuna (dotacije MOL), sredstva, prejeta iz državnega proračuna (programi javnih del), ter druge prihodke za izvajanje javne službe (vstopnine, donacije idr.). Prihodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu so leta 2014 znašali 520.781 EUR in so predstavljali 16,36 % celotnih prihodkov.

4.7 Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora

Leta 2014 smo nadaljevali z notranjim nadzorom, ki smo ga vzpostavili v začetku poslovanja Javnega zavoda Ljubljanski grad in ki temelji na določilih Zakona o javnih finančah; naš namen je doseči, da bi finančno poslovanje in sistem notranjih kontrol delovala v skladu z načeli zakonitosti, preglednosti, učinkovitosti, uspešnosti in gospodarnosti.

Zakon o javnih finančah v 100. členu določa, da je predstojnik neposrednega in posrednega uporabnika odgovoren za vzpostavitev in delovanje ustreznega sistema finančnega nadzora in kontrol ter notranjega revidiranja. V okviru vodenja registra tveganj smo leta 2014 v skladu s terminskim načrtom in nosilci za odpravo tveganj preverjali uresničevanje načrtovanih nalog. V začetku decembra smo izvedli posodobitve registra tveganj poslovanja. Pomembnih odstopanj ni bilo in na tem delu notranje kontrole nismo ugotovili nobene pomanjkljivosti. Leta 2014 je kontinuirano, na tedenski ravni, potekalo spremljanje odprtih postavk in zapadlih neplačanih obveznosti in terjatev. Prav tako smo uvedli kvartalno spremljanje poslovanja posameznih organizacijskih enot v zavodu. Kvartalno spremljanje poslovanja obravnava svet zavoda.

Služba za notranjo revizijo MOL je konec maja in v začetku junija 2014 opravila redno notranjo revizijo poslovanja na področju materialnega knjigovodstva Infocentra za leto 2013. Končno poročilo je prineslo oceno, da notranje kontrole obvladujejo vsa pomembna tveganja v zvezi s pravilnostjo poslovanja na področju materialnega knjigovodstva Infocentra. Podano je bilo eno priporočilo, vezano na dopolnitev Pravilnika o računovodstvu glede izbrane metode razbremenjevanja zalog. Priporočilo smo upoštevali, zato je Služba za notranjo revizijo posredovala obvestilo o izvedbi zadovoljive aktivnosti za vsa priporočila/obvestilo, da so bile dejavnosti za vsa priporočila zadovoljivo izvedene.

DURS je v Javnem zavodu Ljubljanski grad junija 2014 opravil davčni inšpekcijski nadzor glede blagajniškega poslovanja za obdobje od 1. 1. 2013 do 31. 5. 2014. Inšpektor ni ugotovil nobenih kršitev zakona ali drugih nezakonitosti.

Izjava o notranjem nadzoru javnih financ je sestavni del poslovnega poročila o doseženih ciljih in rezultatih proračunskega uporabnika, ki je del zaključnega računa oziroma letnega poročila proračunskega uporabnika. Ta ocena predstavlja stanje na področju uvajanja procesov in postopkov notranjega nadzora javnih financ v Javnem zavodu Ljubljanski grad.

IZJAVA O OCENI NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC	
v / na (naziv proračunskega uporabnika)	
JAVNI ZAVOD LJUBLJANSKI GRAD	
(sedež proračunskega uporabnika, šifra in matična številka)	
GRAJSKA PLANOTA 1, 1001 LJUBLJANA	
Šifra:	38628
Matična številka:	3887359
Podpisani se zavedam odgovornosti za vzpostavitev in stalno izboljševanje sistema finančnega poslovanja in notranjih kontrol ter notranjega revidiranja v skladu s 100. členom Zakona o javnih financah z namenom, da obvladujem tveganja in zagotavljam doseganje ciljev poslovanja in uresničevanje proračuna. Sistem notranjega nadzora javnih financ je zasnovan tako, da daje razumno, ne pa tudi absolutnega zagotovila o doseganju ciljev: tveganja, da splošni in posebni cilji poslovanja ne bodo doseženi, se obvladujejo na še sprejemljivi ravni. Temelji na nepretrganem procesu, ki omogoča, da se opredelijo ključna tveganja, verjetnost nastanka in vpliv določenega tveganja na doseganje ciljev, in pomaga, da se tveganja obvladuje uspešno, učinkovito in gospodarno. Ta ocena predstavlja stanje na področju uvajanja procesov in postopkov notranjega nadzora javnih financ v / na (naziv proračunskega uporabnika)	
JAVNEM ZAVODU LJUBLJANSKI GRAD	
Oceno podajam na podlagi:	
* ocene notranje revizijske službe za področji:	
– obračunavanje in evidentiranje zalog blaga – zagotavljanje poslovanja na tem področju v skladu z zakoni, podzakonskimi, usmeritvami, postopki in drugimi podlagami za delovanje	
* samoocenitev vodij organizacijskih enot za področja:	
* ugotovitev DURS-a glede davčnega inšpekcijskega nadzora za področje:	
– blagajniško poslovanje za obdobje od 1. 1. 2013 do 31. 5. 2014	
V / Na (naziv proračunskega uporabnika)	
JAVNEM ZAVODU LJUBLJANSKI GRAD	
je vzpostavljen(o):	
1. primerno kontrolno okolje (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) na/v celotnem poslovanju,	
b) na pretežnem delu poslovanja,	x
c) na posameznih področjih poslovanja,	
d) še ni vzpostavljeno, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	

e) še ni vzpostavljeno, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	
2. upravljanje s tveganji:	
2.1 cilji so realni in merljivi, tp. da so določeni indikatorji za merjenje doseganja ciljev (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) na/v celotnem poslovanju,	
b) na pretežnem delu poslovanja,	X
c) na posameznih področjih poslovanja,	
d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	
e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	
2.2 tveganja, da se cilji ne bodo uresničili, so opredeljena in ovrednotena, določen je način ravnanja z njimi (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) na/v celotnem poslovanju,	
b) na pretežnem delu poslovanja,	X
c) na posameznih področjih poslovanja,	
d) še niso opredeljena, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	
e) še niso opredeljena, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	
3. na obvladovanju tveganj temelječ sistem notranjega kontroliranja in kontrolne aktivnosti, ki zmanjšujejo tveganja na sprejemljivo raven (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) na celotnem poslovanju,	
b) na pretežnem delu poslovanja,	X
c) na posameznih področjih poslovanja,	
d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	
e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	
4. ustrezen sistem informiranja in komuniciranja (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) na celotnem poslovanju,	
b) na pretežnem delu poslovanja,	X
c) na posameznih področjih poslovanja,	
d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	
e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	
5. ustrezen sistem nadziranja, ki vključuje tudi primerno (lastno, skupno, pogodbeno) notranje revizijsko službo (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) na celotnem poslovanju,	
b) na pretežnem delu poslovanja,	X
c) na posameznih področjih poslovanja,	
d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	
e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi.	
6. notranje revidiranje zagotavljam v skladu s Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ (predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):	
a) z lastno notranje revizijsko službo,	

b) s skupno notranje revizijsko službo,	x
c) z zunanjim izvajalcem notranjega revidiranja,	
d) nisem zagotovil notranjega revidiranja.	
ad b) Navedite naziv skupne notranje revizijske službe : Služba za notranjo revizijo MU MOL	
Sedež in matična številka skupne notranje revizijske službe: Slovenska cesta 44, 1000 Ljubljana	
	Matična številka: 5874025
Ali (sprejeti) finančni načrt (proračun) za leto, na katero se Izjava nanaša, presega 2,086 mio evrov (če da, navedeno predstojnik označi v polje): DA	
Datum zadnjega revizijskega poročila zunanjega izvajalca notranjega revidiranja je: 19. 6. 2014	
ad d) Notranjega revidiranja nisem zagotovil, ker: –	
V letu 2014 (leto, na katero se Izjava nanaša) sem na področju notranjega nadzora izvedla naslednje pomembne izboljšave (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembne izboljšave): – dopolnitve notranje-organizacijskih aktov, – posodobitve Registra tveganj, – upoštevanje priporočil notranje revizije.	
Kljub izvedenim izboljšavam ugotavljam, da obstajajo naslednja pomembna tveganja, ki jih še ne obvladujem v zadostni meri (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembnejša tveganja in predvidene ukrepe za njihovo obvladovanje): Ocenjujemo, da na/v pretežnem delu poslovanja obvladujemo tveganja.	
Predstojnik oziroma poslovodni organ proračunskega uporabnika:	
Direktorica, Mateja AVBELJ VALENTAN, mag.	
Datum podpisa predstojnika:	
13. 2. 2015	

4.8 Pojasnila na področjih, na katerih zastavljenih ciljev nismo dosegli

Program

Nekaterih izmed načrtovanih dogodkov na posameznih programskih področjih nismo izvedli.

Uprizoritveni program: V okviru festivala Komedija pod zvezdami smo morali zaradi slabega vremena en dogodek izvesti na nadomestni lokaciji (v Festivalni dvorani), prav tako v okviru festivala Panč. Načrtovani baletni večer, ki smo ga pripravljali v sodelovanju z Društvom baletnih umetnikov Slovenije in je bil predviden za 5. 6. 2014, je bil zaradi zasedenosti plesnega ansambla najprej prestavljen na 14. 11. 2014, vendar ga tudi v tem terminu zaradi bolezni v ansamblu niso izvedli.

Izobraževalni program: V sklopu izobraževalnega programa nismo izvedli dveh dogodkov, in sicer *Poletne muzejske noči* (zaradi terminskega sovpadanja s programskim dogodkom *Ples pod zvezdami*) in *Mednarodnega dneva varstva okolja* (zaradi pomanjkanja finančnih sredstev soorganizatorja dogodka).

Film: Pri projektu *Film pod zvezdami* smo morali sedem projekcij odpovedati zaradi slabega vremena. Vse odpovedane projekcije so bile izvedene v Kinodvoru dan za napovedanim datumom, ko naj bi jih predvajali na Ljubljanskem gradu.

Muzejsko-razstavni program: Razstave *Geološka dediščina na Ljubljanskem gradu*, ki bi pomenila nadgradnjo obstoječega stalnega programa, nismo realizirali, saj v ta namen ni bilo zagotovljenih finančnih sredstev.

4.9 Ocena učinkov poslovanja Javnega zavoda Ljubljanski grad na druga področja

Poslanstvo Ljubljanskega gradu je promocija premične in nepremične kulturne dediščine, katere skrbnik je zavod. S stalnimi muzejskimi postavitvami na Ljubljanskem gradu kot najbolj obiskani turistični točki v Sloveniji predvsem preko tujih obiskovalcev aktivno promoviramo kulturno dediščino Ljubljanskega gradu in Slovenije ter tako krepimo prepoznavnost Slovenije in Ljubljane v tujini, poleg tega pa ta učinek povečujemo z vsebinsko raznolikimi in strokovno izvedenimi vodenimi ogledi, ki udeležencem ponujajo celovit vpogled v bogato in zanimivo preteklost Ljubljanskega gradu.

Kulturno-umetniški program z izvedbo kulturnih prireditev na področju glasbenega, likovno-galerijskega, uprizoritvenega, izobraževalnega, filmskega programa in tradicionalnih dogodkov sooblikuje celovito kulturno in turistično ponudbo v Ljubljani in tako pri domačih obiskovalcih dviguje zavest in védenje o slovenski kulturi, hkrati pa povečuje prepoznavnost le-te pri tujih obiskovalcih posameznih programskih vsebin. Dostopnost programov povečujemo z vključevanjem in aktivnim sodelovanjem v različnih akcijah, s katerimi si prizadevamo

izboljšati dostopnost tovrstnih vsebin za socialno ogrožene ter gibalno in senzorno ovirane obiskovalce.

Spletno stran smo nadgradili z novimi vsebinami in ponudbami, ki uporabnikom omogočajo jasnejši pregled dogajanja na Gradu in boljši dostop informacij v zvezi z njim.

Na Ljubljanskem gradu zagotavljamo dostop gibalno oviranim, vendar ga zaradi določenih danosti in zakonitosti žal ne moremo zagotoviti v celoti. Za gibalno ovirane in osebe s posebnimi potrebami sta zagotovljeni brezplačna vožnja z vzpenjačo in brezplačna vstopnica za vse grajske vsebine, s klančinami in dvigalom jim omogočamo dostop do grajskega dvorišča ter tudi do dvoran, kjer poteka kulturno-umetniški program, poleg tega pa jim zagotavljamo prilagojen ogled stalne razstave *Slovenska zgodovina*. Prav tako so na voljo toaletni prostori za osebe s posebnimi potrebami.

V javnem zavodu Ljubljanski grad se zavzemamo za čim večjo dostopnost tudi senzorno oviranim osebam. Tipna maketa Ljubljanskega gradu za slepe in slabovidne na Grajskem dvorišču je opremljena z legendo v Braillovi pisavi in latinici; Ljubljanski grad je tako postal senzorno dostopnejši za slepe in slabovidne obiskovalce. Stalna razstava *Slovenska zgodovina* je opremljena tudi z avdio vodniki in taktili za slepe in slabovidne, *Virtualni grad* pa s podnapisi v sedmih svetovnih jezikih in v slovenščini za gluhoneme osebe, stalna postavitev *Kaznilnica* pa se naglušnim in gluhonemim približa z informacijsko-doživljajskim sklopom razstave. Na Ljubljanskem gradu si prizadevamo, da bi vsem zagotovili obiskovalcem čim boljšo dostopnost. Glede na danosti objekta se na tem področju odločamo za ukrepe, ki so inovativni in vključujejo pametne rešitve.

Ker tirna vzpenjača deluje vse dni v letu, se povečuje dostopnost do Gradu in njegove okolice; to omogoča lažji dostop tudi za gibalno ovirane in osebe s posebnimi potrebami. Obratovanje tirne vzpenjače zaradi majhnega ogljičnega odtisa ne vpliva negativno na okolje.

Ljubljanski grad je za javnost odprt vse dni v letu in temu primerno ponuja raznovrstno kulturno-umetniško in turistično ponudbo v vseh letnih časih. Prizadevamo si, da bi bila ponudba namenjena vsem starostnim skupinam, tako domačim kot tudi tujim obiskovalcem, ljudem z različnimi interesi in pričakovanji v zvezi z obiskom. Tudi v prihodnje bi radi zagotavljali kakovostno ponudbo, ki bo obogatila stanje duha in znanje vsakega izmed obiskovalcev Ljubljanskega gradu.

5. OBRATOVANJE IN TEKOČE VZDRŽEVANJE

V strukturi stroškov zavoda pomeni zagotavljanje razpoložljivosti objektov, opreme in delovanja Ljubljanskega gradu velik strošek. Realizacija celotnih stroškov tehničnega področja v letu 2014 je bila 938.985 EUR.

2014	Naziv	Realizacija 2013	Načrt 2014	Ix Načrt 2014 Real. 2013	Realizacija 2014	Ix Real. 2014 Real. 2013	Ix Real. 2014 Načrt 2014	EUR +/- Real. 2014 Načrt 2014
STM	TEHNIČNO PODROČJE	899.509	895.000	99,50	938.985	104,39	104,91	43.985
3000	Splošno	2.000	2.000	100,00	1.592	79,60	79,60	-408
3100	Tehnična podpora	30.647	34.000	110,94	16.919	55,21	49,76	-17.081
	Material za prireditve	4.653	5.000	107,45	4.122	88,58	82,44	-878
	Storitve	23.828	24.000	100,72	11.580	48,60	48,25	-12.420
	Najemi opreme	2.165	3.000	138,55	1.217	56,20	40,57	-1.783
	Ostalo + intervencije	0	2.000		0			-2.000
3200	Obratovalni stroški	601.116	600.000	99,81	538.241	89,54	89,71	-61.759
	Najemnina Kopitarjeva in ostalo	4.460	15.360	344,39	20.260	454,26	131,90	4.900
	Telefoni, IT, ...	18.989	21.000	110,59	21.645	113,99	103,07	645
	Elektrika	161.656	165.000	102,07	140.371	86,83	85,07	-24.629
	Redno varovanje	77.492	79.000	101,95	84.567	109,13	107,05	5.567
	Redno čiščenje, sanitarni mat.	82.781	80.000	96,64	66.562	80,41	83,20	-13.438
	Zunanje urejanje površin	55.968	60.000	107,20	66.013	117,95	110,02	6.013
	Voda, kanalščina	21.869	20.000	91,45	15.610	71,38	78,05	-4.390
	Snaga, ...	20.951	23.000	109,78	23.523	112,27	102,27	523
	Plin (Energetika)	155.000	150.000	96,77	98.353	63,45	65,57	-51.647
	Drugi izdatki (intervencija in ostalo)	1.950	2.000	102,57	1.337	68,55	66,84	-663
3300	Tekoče vzdrževanje	152.746	178.000	116,53	210.326	137,70	118,16	32.326
	Pog. vzdrževanje, licence, ...	119.860	150.000	125,15	172.234	143,70	114,82	22.234
	Storitve	10.667	13.500	126,56	8.459	79,30	62,66	-5.041
	Drobni inventar	4.084	3.000	73,46	2.505	61,34	83,50	-495
	Vzdrževalni material	8.485	6.500	76,61	20.263	238,82	311,74	13.763
	Drobni potrošni material	8.651	4.000	46,24	6.218	71,87	155,45	2.218
	Ostalo + intervencije	1.000	1.000	100,00	647	64,75	64,75	-353
3400	Investicijsko vzdrževanje	60.000	40.000	66,67	112.283	187,14	280,71	72.283
	Investicijsko vzdrževanje,	60.000	40.000	66,67	83.283	138,81	208,21	43.283
	Kulturna dediščina	0	0	0,00	29.000			29.000
3700	Oprema - OS	53.000	40.000	75,47	59.624	112,50	149,06	19.624
	Intervencije	2.000	1.000	50,00	0	0,00	0,00	-1.000

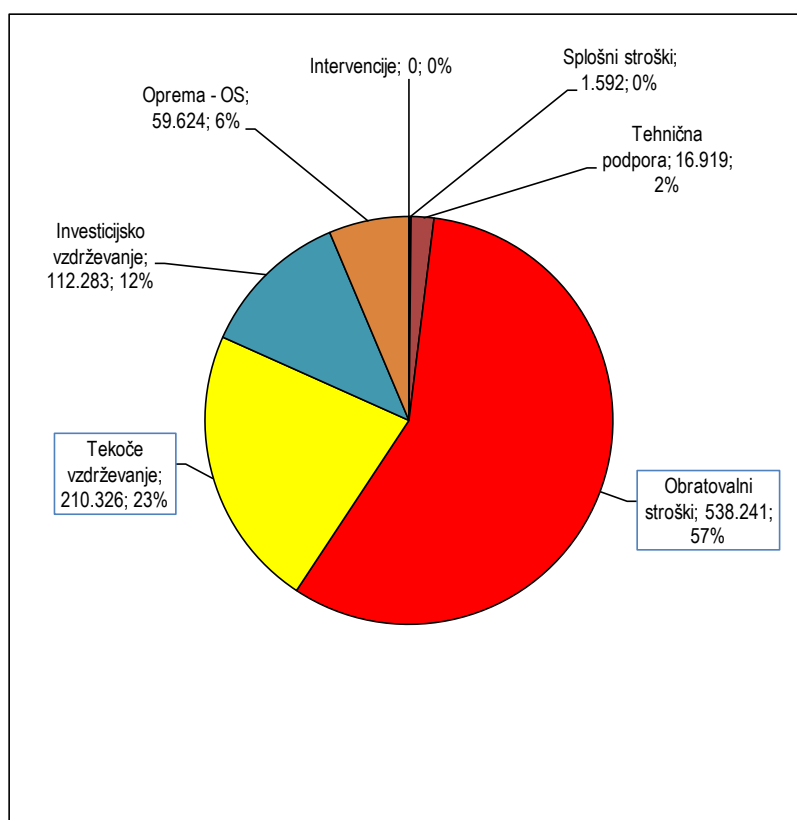
Brez upoštevanja stroškov dela redno zaposlenih, investicij in inesticijskih transferov ter Tirne vzpenjače

Načrtovana sredstva smo v celoti presegli za 4,91 %, in to kljub temu, da smo zabeležili velike prihranke pri osnovnih energentih (el. energija Ix 85,07, plin za ogrevanje Ix 65,57 – skupaj

prihranek 76.276 EUR glede na načrtovano porabo, predvsem zaradi mile zime, novih energetskih postrojenj in krmiljenja CNS). Povečuje se predvsem poraba na na področju pogodbenega vzdrževanja zaradi POVEČANJA POVRŠIN in prenosa z dosedanjih programskih in marketinških stroškov na tekoče vzdrževanje ter na področju investicijskega vzdrževanja, kamor sodi tudi nakup opreme.

Posebno poglavje realizacije leta 2014 je vlaganje v investicijsko vzdrževanje in opremo. Ustanoviteljica je za investicijsko vzdrževanje zagotovila 29.000,00 EUR, JZ Ljubljanskih grad je vanj dodatno investiral 83.283 EUR, 59.624 EUR pa v nakup nujno potrebne opreme. Razlika med načrtovano in realizirano višino teh sredstev je 91.907 EUR.

Podrobneje je struktura porabe prikazana na spodnjem grafu.

Graf: Stroški tehničnega področja v letu 2014

6. INVESTICIJE, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE IN NAKUP OPREME

6.1 Investicije

Javni zavod Ljubljanski grad v skladu s svojim poslanstvom neposredno ne izvaja investicij na objektih v upravljanju, ampak jih vodi, usklajuje in nadzira. Leta 2014 je bil način financiranja podoben kot v preteklih letih, delno pa poteka prek investicijskih transferjev in Oddelka za kulturo MOL ter investicijskih odhodkov.

Sredstva za izvedbo investicij so bila zagotovljena na kontih proračuna ustanoviteljice pod načrtom razvojnih programov (NRP-023), delno kot transfer v obnovo Poročnih dvoran, delno pa kot sofinanciranje lastnega deleža pri projektu *Ljubljanski grad – Muzej in prezentacija lutk*; realizacija leta 2014 je bila skupaj 3.131.392,28 EUR oziroma 74,55 % glede na načrtovano.

Projekt	POSLOVNI NAČRT 2014				Realizacija 2014
	Leto izvedbe	Kratek opis	Status projekta	Ocenjena vrednost z DDV	
1. Investicije v energetska prenova - Zagotavljanje preskrbe s toplotno energijo za ogrevanje in sanitarno vodo ter preskrbe s hladilno vodo za hlajenje prostorov, vključno z zamenjavo iztrošenih klimatov	2013	Energetski blok zagotavlja potrebno energijo za obratovanje Ljubljanskega gradu. Trenutna preskrba z električno energijo je zadovoljiva, ogrevanje je pokrito 60%, hlajenje pa samo 40%, zato je potrebno povečanje teh kapacitet. Smiselna je vgradnja sistema kogeneracije, ki na trenutno zakonodajo (PURES) in relativno hiter obrat investicije zagotavlja najboljše rezultate. Kandidiranje na razpisu MIP RS za energetska sanacijo v skladu s 6.razvojno prioriteto EU ni uspelo, zato je v letu 2013 realizirana samo obnova kotlovnice z zamenjavo plinskih kotlov.	Realizirana investicija v zamenjavo plinskih kotlov v višini 522.000 €		Realizirano 2013
	2014	Glede na aktualne razmere pri reševanju energetskih potreb ogrevanja in hlajenja na Ljubljanskem gradu predlagamo obliko javnega naročila nakupa toplotne energije in hladu, pri čemer izbrani ponudnik postavi kogeneracijo in zamenja kimate, iztržke iz prodane el. energije in zmanjšane porabe zaradi rekuperacije sodobnih klimatov pa ponudnik uporabi za pokrivanje investicije. Pogoji: energija na MWh ne sme biti dražja kot pred sklenitvijo pogodbe JN.	Gradbeno dovoljenje za postavitev kogeneracije v fazi pridobivanja, pridobljene smernice in soglasja ZVKDS, nastanejo samo stroški investicijske in projektna dokumentacije ter vodenja postopkov, investicija se pokriva iz stroškov obratovanja.	200.000,00 €	Ni v investicijskem načrtu 2014-15, samo 100.000 za zamenjavo klimatov
2. Obnova trakta M: Poročne dvorane in sanitarije v nivoju -2	2013	Začetek obnove v letu 2013	Porabljenih 250.000 € za začetek obnove		Realizirano 2013 250.000,00 €
	2014	Projekt obnove se po začetnih težavah z natečajnimi arhitekturnimi rešitvami nadaljuje v letu 2014.	Nadaljevanje in dokončanje obnove	1.250.000,00 €	Realizirano 2014 1.237.999,85 €
3. Obnova in dokončanje Trakta K - Hribarjeva dvorana - Faza II.	2013	Začetek obnove v letu 2013	Realizirana obnova trakta K - Faza I. - 600.000 €		Realizirano 2013
	2014	Trakt K na nivoju +2 je prostor bodoče večnamenske Hribarjeve dvorane. Za izvedbo programskih usmeritev je ta bodoča dvorana zaradi svojih značilnosti na Gradu edinstvena in nujno potrebna. Projekt je bil zaradi težav s proračunom 2012 razdeljen na dve fazi. Delno posega tudi na območja drugih traktov (garderobe, vstopna rampa,...). Uporaba Hribarjeve dvorane je že predvidena v Programu dogodkov za leto 2014.	Obnova v Faza II. je nadaljevanje projekta, za katerega je izdelana celotna tehnična dokumentacija - PZR, PZI - Omogočeno je takojšnje nadaljevanje in dokončanje projekta.	2.000.000,00 €	Ni realizirano, delno (400.000) v Investicijskem načrtu 2015
4. Projekt Ljubljanski grad - MUZEJ IN PREZENTACIJA LUTK Skupen projekt Ljubljanskega gradu, Lutkovnega gledališča, Mestnega muzeja in ostalih akterjev	2014	Projekt je sestavljen iz šestih sklopov: 1. Depoiji lutk 2. Lutkovna pot 3. Muzej lutk 4. Lutkovni laboratorij 5. Malo gledališče - marionete 6. Podporni programi	Kandidiranje na javnem razpisu za razvojne investicije v javno kulturno infrastrukturo - JR-ESRR-2013 Sofinanciranje v okviru EU sklada za regionalni razvoj, 3. razvojna prioriteta, obdobje 2007-2013.	750.000,00 €	Realizirano v celotni vrednosti (GOI) v letu 2014 1.893.392,41 €
		Projekt vsebuje varovanje in prenova vseh vrst kulturne dediščine. Večino GOI del se izvaja na Traktu D,E nivo +2, kjer je umeščen Muzej lutk in lutkovni laboratorij in v pritličju tega trakta, kjer se zagotovi dostop in ureditev prostorov za podpome programe ter v traktu S, kjer se dokonča Malo gledališče za potrebe marionetnega odra in ostale zvrsti dejavnosti Ljubljanskega gradu.	Izdelana projektna naloga, v fazi naročanja investicijska dokumentacija DIIP in IP ter projektna dokumentacija PZR in PZI. Upravičeni stroški 2.400.000 €, neupravičeni stroški 750.000 €		
LETO 2014			SKUPAJ	4.200.000,00 €	3.131.392,26 €

74,56%

6.2 Investicijsko vzdrževanje

Z odločbo o financiranju je ustanoviteljica zavodu za investicijsko vzdrževanje v letu 2014 zagotovila 29.000,00 EUR. Ker so potrebe po investicijskem vzdrževanju veliko večje, smo v okviru možnosti javnega zavoda iz lastnih sredstev dodatno investirali 83.283,00 EUR, vendar se zavedamo, da s tem še ne moremo zagotavljati načela dobrega gospodarja, in pričakujemo, da bo ustanoviteljica v prihodnje temu posvečala večjo pozornost in za podaljševanje življenjske dobe objekta namenila več sredstev.

Projekt	Kratek opis investicijskega vzdrževanja	Status projekta	Realizirana vrednost z DDV
Ureditev zunanje ječe	Urejen dostop v zunanjo ječo, manjka še nadgradnja v obliki zgornje rešetke	Delno urejeno	758,00 €
Sanacija elektroinstalacij in razsvetljave pod vstopnim mostom	Elektroinstalacije pod vstopnim mostom so bile nevarne in v takem stanju, da jih ni bilo moč obvladovati s tekočim vzdrževanjem	Realizirano	6.388,34 €
Delna sanacija razsvetljave na grajskem dvorišču	S sanacijo poročnih dvoran je bila nujna primerna dvoriščna razsvetljava kot manjkajoči del celotne ureditve, ker obstoječa ni bila zadostna in ni ustrezala	Delno urejeno	10.501,00 €
Sanacija dvorišča - zamenjava poškodovanih granitnih plošč in rešetk	Na dvorišču in dostopnih stopniščih je realizirana delna zamenjava nastopnih granitnih plošč in rešetk za odvodnjavanje.	Delno urejeno	22.588,19 €
Zamenjava razsvetljave v kapeli	Razsvetljava v Kapeli je po več 10 letih urejena - ureditev je soupadala s popravilom grbnih poslikav v celoti v sodelovanju z ZVKDS	Realizirano	19.058,81 €
Popravilo strehe in odkapnih pločevin	Deli strešne kritine in odkapov je v zelo slabem stanju, s posegom v letu 2014 je sanirano stanje na območju traktov D in E	Delno urejeno	16.161,94 €
Projektantske in geodetske storitve	Financiranje projektov in zasnov	Realizirano glede na tekoče potrebe	16.408,45 €
Obnova oken	Na zahtevo ZVKDS so izvedene zamenjave in obnove poškodovanih oken	Realizirano delno v letu 2014	20.418,27 €
SKUPAJ:			112.283,00 €

6.3 Nakup opreme

Javni zavod Ljubljanski grad je bil v času, ko je bil ustanovljen, brez opreme za izvedbo programov, zato smo v letih po ustanovitvi veliko sredstev namenili nakupu tovrstne opreme, tudi zato, ker si želimo, da bi bili dogodki izvedeni in predstavljeni s sodobno avdio, video in scensko opremo.

Glede na spoznanja iz preteklih let ne moremo v celoti zagotavljati nabave opreme – v poslovnem načrtu za leto 2014 smo temu nameravali nameniti sredstva v višini 169.493,59 EUR; to nam ni uspelo, vendar smo kljub temu realizirali nabavo v skupni višini 59.624,46 EUR, kar predstavlja 35,18 % potreb; kljub temu je bilo to za 19.624 EUR oziroma 49,06 % več, kot smo predvideli v poslovnem načrtu za leto 2014.

Nakup opreme je bil realiziran 35,18-odstotno, podrobneje pa je to področje prikazano v spodnjih razpredelnicah.

	AVDIO OPREMA	EM	Količina	Načrtovana vrednost (brez DDV)	Načrtovana vrednost skupaj (brez DDV)	Realizirana vrednost skupaj (brez DDV)
1	Računalnik za snemanje zvoka -MAC book Pro 15"	kos	1	2.200,00 €	2.200,00 €	2.700,00 €
2	Zvočnik Meyer Sound UPJunior + nosilci	kos	2	3.380,00 €	6.760,00 €	
3	Komplet brezžičnih mikrofонов SHURE ULXD4Q	kpl	1	8.600,00 €	8.600,00 €	13.426,00 €
4	Prenosna zvočniška stojala, dvižni m. + "Ring Lock" ,K/M	kos	2	289,10 €	578,20 €	
5	Digitalna mešalna miza za ton - DIGICO sd11 + povezave	kos	1	16.400,00 €	16.400,00 €	
6	Kompaktna aktivna DI-enota KLARK TEKNIK DN200	kos	4	163,00 €	652,00 €	652,00 €
7	Mediapredvajalnik APART PCR3000R	kos	2	392,73 €	785,46 €	785,46 €
8	Mikrofonski kabel in konektorji	kpl	1	1.500,00 €	1.500,00 €	
9	Mikrofonsko stojalo	kos	8	132,00 €	1.056,00 €	1.056,00 €
				SKUPAJ:	38.531,66 €	18.619,46 €

48,32%

	VIDEO OPREMA	EM	Količina	Načrtovana vrednost (brez DDV)	Načrtovana vrednost skupaj (brez DDV)	Realizirana vrednost skupaj (brez DDV)
10	Projektor HITACHI CP-A100	kos	1	3.155,00 €	3.155,00 €	885,00 €
11	Projektor PT-TW341RE	kos	1			889,00 €
12	Video projektor CHRISTIE DWU675-E	kos	1	8.190,00 €	8.190,00 €	
13	Objektiv Christie 0.8:1	kos	1	2.900,00 €	2.900,00 €	
14	Projekcijsko platno -PROJECTA FAST-FOLD-228X305	kos	1	1.259,00 €	1.259,00 €	2.485,00 €
15	LED LCD Monitor 60"	kos	4	2.392,00 €	9.568,00 €	
16	MAC book Pro 15"	kos	1	1.800,00 €	1.800,00 €	
17	Eletromotorno projekcijsko platno 350 × 400	kos	1	6.500,00 €	6.500,00 €	3.760,00 €
18	Camcorder Sony	kos	1			1.800,00 €
19	Povezovalni kabli - komplet	kpl	1	520,00 €	520,00 €	1.750,00 €
				SKUPAJ:	33.892,00 €	11.569,00 €

34,13%

	LUČNA OPREMA	EM	Količina	Načrtovana vrednost (brez DDV)	Načrtovana vrednost skupaj (brez DDV)	Realizirana vrednost skupaj (brez DDV)
20	Moving head reflektor Robe ROBIN® DLX	kos	4	5.720,00 €	22.880,00 €	
21	Inteligentni LED reflektor ROBE CycFX8	kos	3	2.300,00 €	6.900,00 €	6.900,00 €
22	LED PC reflektor SPOTLIGHT PCLed Compact 100 WW	kos	4	950,00 €	3.800,00 €	3.800,00 €
23	Profilni reflektor Spotlight Evolution 12 H ZW	kos	6	1.126,00 €	6.756,00 €	
24	LED profilni reflektor SPOTLIGHT ProfiLed 50 ZS	kos	4	860,00 €	3.440,00 €	6.756,00 €
25	LED profilni reflektor SPOTLIGHT ProfiLed 100 ZW	kos	4	1.550,00 €	6.200,00 €	6.200,00 €
26	TOP reflektor Spotlight Vedette 12 MMT	kos	1	2.765,00 €	2.765,00 €	
27	Povezovalni kabli - komplet	kos	1	1.300,00 €	1.300,00 €	
				SKUPAJ:	54.041,00 €	23.656,00 €

43,77%

	SCENSKA OPREMA	EM	Količina	Načrtovana vrednost (brez DDV)	Načrtovana vrednost skupaj (brez DDV)	Realizirana vrednost skupaj (brez DDV)
29	Zložljiva miza na preklap	kos	10	188,00 €	1.880,00 €	1.880,00 €
30	Voziček za konf. mize	kos	2	270,00 €	540,00 €	540,00 €
31	Podstavki za banketne mize	kos	8	420,00 €	3.360,00 €	3.360,00 €
32	Mehanska zaščita prehodov kablov	kos	10	180,00 €	1.800,00 €	
33	Stoli za dvorane + vozički	kos	100	72,00 €	7.200,00 €	
				SKUPAJ:	14.780,00 €	5.780,00 €

39,11%

	Skupaj avdio, video, lučna in scenska oprema	Načrtovana vrednost skupaj (brez DDV)	Načrtovana vrednost skupaj (z DDV)	Realizirana vrednost skupaj (z DDV)
	Avdio oprema	38.531,66 €	46.237,99 €	18.619,46 €
	Video oprema	33.892,00 €	40.670,40 €	11.569,00 €
	Lučna oprema	54.041,00 €	64.849,20 €	23.656,00 €
	Scenska oprema	14.780,00 €	17.736,00 €	5.780,00 €
SKUPAJ:		141.244,66 €	169.493,59 €	59.624,46 €

35,18%

7. ANALIZA KADROVANJA

Zaposleni na dan 31. 12. 2014	I.–IV. tarif. sk.	V. tarif. sk.	VI. tarif. sk.	VII. tarif. sk.	VIII. tarif. sk.	IX. tarif. sk.	Skupaj
Št. zaposlenih, ki jih financira MOL	1	4	3	8	-	-	16
Lastni viri	-	9	1	7	-	-	17
Skupaj zaposleni na dan 31. 12. 2014	1	13	4	15	-	-	33
Programi javnih del (ZRSZ 75 % + 25 % lastni viri)	3	3	-	-			6

Na dan 31. 12. 2014 je bilo v zavodu 33 redno zaposlenih delavcev, od tega:

- 32 delavcev, zaposlenih za nedoločen čas,
- 2 delavca sta bila zaposlena za krajši delovni čas: delavka, ki je izkoristila krajši delovni čas iz naslova starševstva, in delavec, ki je delno invalidsko upokojen;
- 1 zaposlitev je bila za določen čas zaradi nadomeščanja delavke na porodniškem dopustu.

Na podlagi Zakona za uravnoteženje javnih financ, ki je omejil zaposlovanje v javnem sektorju, in na njegovi podlagi sprejetega Programa kadrov za leto 2014 je število zaposlenih v obravnavanem obdobju ostalo na ravni iz preteklega leta, to je 33 zaposlenih. Od tega 16 delovnih mest financira ustanoviteljica, 17 delovnih mest pa zavod financira iz lastnih virov.

7.1 Napredovanja

V skladu z 9. točko Dogovora o dodatnih ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za uravnoteženje javnih financ v obdobju od 1. junija 2013 do 31. decembra 2014 (Ur. l. RS, št. 46/2013) leta 2014 ni bilo napredovanj v plačne razrede in nazive, prav tako leto 2014 ni štelo v napredovalno obdobje.

7.2 Strokovna izobraževanja in usposabljanja zaposlenih ter varstvo pri delu

Na podlagi analize ugotovljenih potreb in želja zaposlenih po izobraževanju ter primerjave med njimi in določitve potrebnih znanj za posamezna delovna mesta smo v zavodu Ljubljanski grad, upoštevajoč izobrazbo, kompetence in znanje posameznikov, pripravili Program strokovnih

izobraževanj in izpopolnjevanj za leto 2014. Realizacija strokovnih izobraževanj in izpopolnjevanj je leta 2014 potekala v skladu z zastavljenim programom.

Dodatno smo med letom organizirali specializirano usposabljanje zaposlenih na področju komunikacije v turizmu; vsi zaposleni so se seznanili s primernimi pristopi do oseb z različnimi vrstami oviranosti.

Vrsta izobraževanja	Število izobraževanj	Število udeležencev
Izobraževalne delavnice	3	22
Seminarji in tečaji	14	15
Strokovne konference in simpoziji	4	14
Sejmi turizma, kulture in tehnične opreme	4	6
Posebna in specializirana usposabljanja (prva pomoč, žičniška dejavnost)	2	18
Specializirana usposabljanja na področju komunikacije v turizmu	1	29

7.3 Promocija zdravja na delovnem mestu

V sklopu promocije zdravja na delovnem mestu smo zaposlene povabili k zdravemu in dejavnemu načinu življenja. V začetku leta smo med njimi izvedli anonimno anketo o odgovornosti do lastnega zdravja. Na podlagi rezultatov smo na področju promocije zdravega življenjskega sloga izvedli naslednje ukrepe: zaposlene smo pozvali k uporabi službenih koles, seznanili so se z različnimi sprostitevskimi vajami, ki jih je mogoče izvajati na delovnem mestu, zavod je podprl udeležbo zaposlenih na 19. ljubljanskem maratonu, izvedli smo tretje cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu, v začetku leta pa smo uvedli tudi mesečno košarico sadja.

7.4 Sodelovanje pri ukrepih aktivne politike zaposlovanja

Tudi leta 2014 je bila kandidatura Ljubljanskega gradu na razpisu Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve uspešna, saj je bilo med letom iz naslova javnih del realiziranih šest zaposlitev.

Ljubljanski grad se vsako letno vključi v izvajanje ukrepov za spodbujanje delovne in socialne vključenosti ranljivih skupin brezposelnih oseb in sodeluje v njih. Leta 2014 smo brezposelne vključili v delovni proces na delovnih mestih s področja podpore kulturno-umetniških programov, obveščanja obiskovalcev in tehnične podpore programov in vsebin. Programi javnih del so se končali 31. 12. 2014, Zavod RS za zaposlovanje jih je sofinanciral v višini od 75 do 85 %.

8. OBRAZLOŽITVE REALIZACIJE PRIHODKOV IN ODHODKOV IZ ODLOKA O PRORAČUNU MOL ZA LETO 2014

8.1 Obrazložitev prihodkov, ki so bili realizirani v letu 2014

Javni zavod Ljubljanski grad je leta 2014 realiziral za **3.182.349 EUR prihodkov**, kar je za 1,59 % več, kot smo načrtovali. Celotni prihodki so sestavljeni iz prihodkov za izvajanje javne službe in prihodkov od prodaje blaga in storitev na trgu. Prihodki za izvajanje javne službe so znašali 2.661.568 EUR in predstavljajo 83,64 % celotnih prihodkov. Prihodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu so znašali 520.781 EUR in predstavljajo 16,36 % celotnih prihodkov.

Prihodki za izvajanje javne službe so sestavljeni iz:

- prihodkov in sredstev javnih financ: 1.008.824 EUR (37,90 %);
- drugih prihodkov za izvajanje dejavnosti javne službe: 1.652.744 EUR (62,10 %).

V poslovnem letu 2014 so bila v okviru osnovnega financiranja in dodatnih odločb o financiranju Mestne občine Ljubljana Javnemu zavodu Ljubljanski grad dodeljena sredstva v znesku 957.889 EUR (glavnino teh sredstev je zavod tudi prejel v letu 2014, razen nekaterih, ki imajo zapadlost v začetku 2015). Sredstva so zajemala financiranje stroškov dela za 16 zaposlenih v zavodu v višini 343.889 EUR (93,24-odstotno pokritje stroškov), del materialnih stroškov delovanja zavoda v višini 390.000 EUR (28,72 %), del programskih stroškov v višini 135.000 EUR (24,43 %), del stroškov za investicijsko vzdrževanje v višini 29.000 EUR ter del stroškov za investicijsko vzdrževanje tirne vzpenjače v višini 60.000 EUR.

Prihodki iz sredstev državnega proračuna so znašali 50.935 EUR. Gre za sredstva, ki jih je Ljubljanski grad prejel od Zavoda za zaposlovanje za javna dela.

Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti v znesku 1.652.744 EUR so bili za 3,52 % višji od načrtovanih. To je predvsem posledica odlične sezone in dobrega obiska. Glavnino teh prihodkov v znesku 1.522.927 EUR predstavljajo vstopnine za *Virtualni grad*, Razgledni stolp, stalno razstavo *Slovenska zgodovina*, vožnjo s tirno vzpenjačo, prireditve, delavnice, filmske prireditve in drugi kulturno-izobraževalni program. Med druge prihodke za izvajanje dejavnosti sodijo tudi sredstva, prejeta iz naslova donacij v višini 87.000 EUR; namenila so nam jih naslednja podjetja: JP Energetika Ljubljana d. o. o. (60.000 EUR – za izvedbo poletnih dogodkov v juliju in avgustu 2014), JP Ljubljanska parkirišča in tržnice, d. o. o. (25.000 EUR – donacija za nakup dela tehnične opreme za Grajsko gledališče) in Programski ateljeje A&Z d. o. o. (2.600 EUR – za izvedbo poletnih dogodkov v letu 2014). Sem sodijo še zavarovalne odškodnine v znesku 41.324 EUR in prihodki od prejetih obresti v višini 894 EUR.

Poleg prihodkov za izvajanje javne službe zavod ustvarja tudi **prihodke od prodaje blaga in storitev na trgu**. Leta 2014 smo iz naslova tržne dejavnosti ustvarili 520.781 EUR prihodkov, kar je za slab odstotek več, kot smo načrtovali. K tem prihodkom sodijo prihodki od

komercialnih najemov dvoran in za najem opreme, mesečnih najemnin stalnih najemnikov,¹ prefakturirani prihodki,² prihodki od prodaje izdelkov, drugi prihodki³ in sredstva, ki smo jih prejeli od sponzorjev. Teh je bilo v letu 2014 86.871 EUR in so jih prispevali naslednji sponzorji: JP VO – KA, d. o. o. (50.000 EUR – sponzoriranje programa stalnih razstav *Slovenska zgodovina*, *Virtualni grad*, *Kaznilnica* ter izvedbe decembrskih programskih dogodkov), Gardenia Ars Florae d. d. (14.500 EUR – cvetje in dekoracija na devetih plesnih dogodkih, petnajstih glasbenih dogodkih, porokah in drugih dogodkih), Mladina, časopisno podjetje d. d. (8.490 EUR – medijski sponzor pri oglaševanju razstave Lojzeta Spacala), Avtohiša Malgaj d. o. o. (4.110 EUR – za sponzorsko vozilo), BTC d. d. (4.000 EUR – sponzoriranje cikla koncertov Vaska Atanasovskega), SPAR Slovenija d. o. o. (3.000 EUR – sponzoriranje fotografske razstave *National Geographic – 50 najboljših fotografij*), BID d. o. o. (1.000 EUR – pijača dobrodošlice in pogostitev na plesnih večerih), TAM-TAM (951,80 EUR – medijski pokrovitelj plesnih večerov) in BREDENT d. o. o. (819,67 EUR – sponzoriranje izvedbe tradicionalnih dogodkov, povezanih z grajsko trto).

8.2 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in realiziranimi prihodki v letu 2014

Leto 2014 je bilo za poslovanje javnega zavoda Ljubljanski grad najuspešnejše doslej, saj smo zastavljene cilje uresničili in celo presegli. Večjih odstopanj med načrtovanimi in doseženimi prihodki ni zaslediti, kljub temu pa je treba izpostaviti, da so le-ti presegli plan za 1,41 %, kar je glede na trenutno gospodarsko stanje v državi pomemben dosežek. Delež tržnih prihodkov v letu 2014 predstavlja 16,36 % vseh ustvarjenih prihodkov in je skoraj dosegel načrt za leto 2014 (16,47 %), ustvarjeni prihodki na trgu pa so načrt presegli za slab odstotek. Zasluge za to gre pripisati dobremu trženju dvoran za komercialne namene in poroke, trženju najema opreme ter boljši prodaji spominkov. Število poročnih obredov zunaj uradnih prostorov se je po odločitvi Upravne enote Ljubljana, da je Ljubljanski grad uradna lokacija za sklepanje zakonske zveze le ob sobotah, povečalo. Prav tako je bilo leta 2014 za 28 % več najemov naših prostorov kot v enakem obdobju leto pred tem. Da se bo število prireditvev povečevalo, kažejo tudi rezervacije za leto 2015. Med prihodki za izvajanje javne službe je leta 2014 prišlo do povečanja prihodkov

¹Mesečni najemniki so: Grajska ploščad d.o.o. (Gostilna na gradu – najemnina: 283,73 eur; stroški obratovanja: 1.732,23 eur), BID d.o.o. (Strelec – najemnina: 2.508,00 eur; stroški obratovanja april-oktober: 2.424,71 eur in november-marec: 1.674,29 eur, Kavarna – najemnina: 1.302,43 eur; stroški obratovanja: 2.458,31 eur, Skalna dvorana – najemnina: 177,85 eur; stroški obratovanja: 579,34 eur, letni vrt – najemnina: 271,25 eur), Zavod Mini teater (najemnina: 95,98 eur) Center rokodelstva (Trgovina Rustika – najemnina: 326,32), RS Ministrstvo za javno upravo (poročne dvorane najemnina: 1.260,39 eur).

Mesečni najemniki so: Grajska ploščad d. o. o. (Gostilna Na Gradu – najemnina: 283,73 EUR), BID d. o. o. (Strelec – najemnina: 2.508,00 EUR, Kavarna – najemnina: 1.302,43 EUR, Skalna dvorana – najemnina: 177,85 EUR, letni vrt – najemnina: 271,25 EUR), Zavod Mini teater (najemnina: 95,98 EUR), Center rokodelstva (Trgovina Rustika – najemnina: 326,32 EUR), RS Ministrstvo za javno upravo (poročni dvorani – najemnina: 1.260,39 EUR).

² Med prefakturirane prihodke sodijo prefakturirani stroški, ki nastanejo pri najemu dvoran, prireditvah ter porokah. Mednje sodijo stroški varovanja, čiščenja, hostes ter prefakturirani obratovalni stroški (elektrika, voda, ogrevanje in odvoz smeti).

³ Med druge prihodke sodijo prihodki za provizijo od prodaje spominskih kovancev in vstopnic, najemnine za bazno postajo, prihodki panoramskega daljnogleda, prihodki drugih storitev (dežurstvo in pomoč tehnične službe na prireditvah in oglaševanje) ter drugi prihodki (izvršbe, opomini, vračila ipd.)

glede na plan pri prihodkih od pobranih vstopnin, saj se je povečalo število obiskovalcev, v poletnih mesecih pa smo zaradi dodatnih vsebin dvignili ceno vstopnic. Leto 2014 je bilo namreč za Ljubljanski grad po številu obiskovalcev rekordno, saj ga je obiskalo 1.129.049 obiskovalcev, kar je 11 % več kot v enakem obdobju leta 2013. Prav tako smo v tem obdobju prepeljali rekordno število potnikov s tirno vzpenjačo, in sicer 318.009. Sredstva, ki smo jih prejeli iz sredstev javnih financ, pa so bila v letu 2014 nekoliko nižja od načrtovanih.

8.3 Obrazložitev odhodkov, ki so bili realizirani v letu 2014

Celotni odhodki so leta 2014 znašali **3.172.971 EUR**, kar je za 44.243 EUR ali 1,41 % več, kot smo načrtovali. Celotni odhodki so sestavljeni iz odhodkov za izvajanje javne službe in odhodkov od prodaje blaga in storitev na trgu. Odhodki za izvajanje javne službe znašajo 2.653.873 EUR in predstavljajo 83,64 % celotnih odhodkov. Odhodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu znašajo 519.098 EUR in predstavljajo 16,36 % celotnih odhodkov.

Odhodki za izvajanje javne službe so sestavljeni iz:

- plač in prispevkov delodajalca in drugih izdatkov zaposlenim: 743.486 EUR (28,02 %);
- izdatkov za blago in storitve za izvajanje javne službe: 1.910.387 EUR (71,98 %).

V poslovnem letu 2014 je strošek dela za šestnajst zaposlenih, ki jih po pogodbi financira ustanoviteljica Mestna občina Ljubljana, znašal 368.834 EUR, kar je za dva odstotka manj, kot smo načrtovali, in za 24.945 EUR več od prejetih sredstev. Stroški za zaposlene, ki so financirani iz drugih virov, so v letu 2014 znašali 374.651 EUR in niso presegli načrtovanih.

Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe so leta 2014 znašali 1.910.387 EUR in znotraj odhodkov predstavljajo največji del. Sem spadajo splošni stroški delovanja, ki znašajo 1.357.780 EUR, kar je za 1,77 % več, kot smo načrtovali. Med splošne stroške delovanja spadajo stroški za energijo,⁴ vodo, komunalne storitve in telekomunikacije,⁵ za pisarniški in splošni material in storitve,⁶ stroški za posebni material in storitve,⁷ za tekoče in investicijsko vzdrževanje,⁸ najemnine,⁹ prevozni stroški in storitve¹⁰ ter drugi operativni odhodki.¹¹ Programski materialni stroški so v letu 2014 znašali 552.607 EUR in niso presegali načrtovanih. Največji del stroškov predstavljajo stroški za študentsko delo v višini 141.878 EUR, stroški za

⁴ Stroški za kurivo oziroma plin (82.372 EUR), stroški za električno energijo (128.910 EUR).

⁵ Stroški za komunalne storitve, vodo in odvoz smeti (32.906 EUR), stroški za telekomunikacije (15.825 EUR) in poštne storitve (3.318 EUR).

⁶ Pisarniški material (5.208 EUR), čistilna sredstva (9.788 EUR), revije in strokovna literatura (6.812 EUR), stroški za oglaševalske storitve in tisk (102.029 EUR), stroški spletne strani (15.094 EUR).

⁷ Delovna obleka (7.495 EUR), stroški za vzdrževanje informacijske tehnologije (36.100 EUR), stroški za svetovanje, odvetniške in računovodske storitve (44.514 EUR), stroški za izobraževanje (9.929 EUR) ipd.

⁸ Material za vzdrževanje in popravila (37.233 EUR), investicijsko vzdrževanje (114.259 EUR) in tekoče vzdrževanje (130.083 EUR).

⁹ Sem so uvrščeni stroški za najem tehnične opreme in poslovnih prostorov (19.088 EUR).

¹⁰ Pri prevoznih stroških gre predvsem za gorivo za avtomobil (1.015 EUR) ter prevoze s taksi (1.995 EUR).

¹¹ Drugi operativni odhodki predstavljajo stroške varovanja (111.047,21 EUR), stroške čiščenja (74.520,30 EUR), stroške študentskega dela (93.232,96 EUR), stroške za reprezentanco (11.106 EUR) ter druge stroške (obresti, stroški popisnih razlik ipd.).

izvajanje programa v višini 133.498 EUR, stroški za oglaševanje in tisk (124.605 EUR), stroški za provizije od prodanih vstopnic (60.137 EUR), stroški za dodatno čiščenje (23.781 EUR), stroški za oblikovanje, fotografiranje in snemanje (v višini 16.614 EUR), stroški za prevajanje, stroški za avtorske honorarje (v višini 9.202 EUR) in stroški za lektoriranje (v višini 8.666,49 EUR).

Poleg odhodkov za izvajanje javne službe zavod ustvarja tudi **odhodke iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu**. Leta 2014 je iz tega naslova nastalo 519.098 EUR odhodkov, kar pomeni, da so bili od načrtovanih večji za 11,91 %. To je predvsem posledica večjih splošnih stroškov delovanja javnega zavoda znotraj celotnih stroškov in ključa razdelitve stroškov glede na delež prihodkov iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (glede na celotne prihodke).

8.4 Pojasnilo večjih odstopanj med načrtovanimi in realiziranimi odhodki v letu 2014

Javni zavod leta 2014 tudi na odhodkovni strani ni beležil večjih odstopanj od načrtovanega, za kar gre zasluga predvsem kontinuiranemu spremljanju poslovanja na tedenski, mesečni in kvartalni ravni ter sprejemanju takšnih ukrepov, ki pomenijo racionalne in gospodarne odločitve.

Povečanja realiziranih stroškov glede na plan so se pojavila na strani izdatkov za blago in storitve oziroma pri splošnih stroških delovanja. Stroški za obratovanje in vzdrževanje so v letu 2014 pomenili več kot 65 % celotnih splošnih stroškov, od tega smo 773.025 EUR ali 45 % namenili za obratovanje in 365.257 EUR ali 21 % za vzdrževanje.

V celoti smo načrtovana sredstva za splošne stroške delovanja presegli za slaba dva odstotka na javnem delu in za slabih 20 % na tržnem delu, kljub temu da smo glede na načrtovano porabo dosegli velike prihranke pri osnovnih energentih – predvsem zaradi mile zime, novih energetskih naprav in krmiljenja CNS. Povečuje se predvsem poraba na področju pogodbenega vzdrževanja zaradi povečanja površin, prenosa iz dosedanjih programskih in marketinških stroškov na tekoče vzdrževanje in pri investicijskem vzdrževanju, skupaj z nakupom opreme. Na tržnem delu pa je poleg omenjenega treba upoštevati še ključ razdelitve stroškov glede na delež prihodkov iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (glede na celotne prihodke).

Posebno poglavje realizacije 2014 je vlaganje v investicijsko vzdrževanje in opremo. Ustanoviteljica je zavodu za investicijsko vzdrževanje zagotovila 29.000,00 EUR, JZ Ljubljanskih grad pa je v investicijsko vzdrževanje dodatno investiral 83.283 EUR in 59.624 EUR v nakup nujno potrebne opreme. Razlika med načrtovano in realizirano višino teh sredstev je 91.907 EUR.

8.5 Poročilo o realizaciji finančnega načrta Javnega zavoda Ljubljanski grad za leto 2014

Javni zavod je v letu 2014 beležil presežek prihodkov nad odhodki v višini 9.378 EUR, kar je za 5.493 EUR več, kot smo načrtovali. Kumulativno so prihodki presegli načrtovane za 1,59 %, odhodke pa smo že med letom nenehno spremljali in jih usklajevali glede na raven prihodkov.

Javni zavod Ljubljanski grad kumulativno ustvarja pozitiven denarni tok, določene likvidnostne težave se pojavljajo le v mesecih mrtve turistične sezone; rešujemo jih z najetjem premostitvenega kredita pri komercialni banki.

Odgovorna oseba in funkcija:

Javni zavod LJUBLJANSKI GRAD

Direktorica

Mateja AVBELJ VALENTAN, mag.

Kontaktna telefonska št. odgovorne osebe: 01/306-42-30
www.ljubljanskigrad.si, E-mail: info@ljubljanskigrad.si

420	B. DRUGI PRIHODKI ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI JAVNE SLUŽBE	1.596.500	1.652.744	103,52	
421	1. Prihodki od prodaje blaga in storitev iz naslova izvajanja javne službe:	1.430.000	1.522.927	106,50	
	* vstopnine (VG, Stolp, Stalna razstava slovenske zgodovine)	705.000	763.957	108,36	
	* vstopnine TV	590.000	636.699	107,92	
	* vstopnine (gl.program, delavnice, film, kombinirane karte)	135.000	122.271	90,57	
422	2. Prejete obresti	1.500	894	59,59	
423	3. Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend				
424	4. Drugi tekoči prihodki - zavarovalnice ipd.	15.000	41.324	275,49	
425	5. Kapitalski prihodki				
	6. Prejete donacije:	150.000	87.600	58,40	
426	* domače	150.000	87.600	58,40	
427	* tuje				
428	* za odpravo posledic naravnih nesreč				
429	7. Ostala prejeta sredstva iz proračuna EU				
430	8. Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij				
431	2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	516.000	520.781	100,93	
432	1. Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu (navedite):	466.000	447.697	96,07	
	* uporaba dvoran (komercialni najemi)	115.000	118.980	103,46	
	* uporaba opreme	20.000	17.460	87,30	
	* prefakturirani prihodki (poroke, prireditve)	110.000	163.368	148,52	
	* prodaja artiklov	20.000	25.550	127,75	
	* drugi prihodki (spominski kovanci, panoramski daljnogled, ipd.)	21.000	35.468	168,89	
	* sponzorstvo	180.000	86.871		
433	2. Prejete obresti				
434	3. Prihodki od mesečnih najemnin	50.000	73.084	146,17	
435	4. Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend				
436	5. Drugi tekoči prihodki, ki ne izhajajo iz javne službe				

437	II. SKUPAJ ODHODKI (1. + 2.)	3.128.728	3.172.971	101,41
438	I. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	2.664.887	2.653.873	99,59
	A. in B. PLAČE, PRISPEVKI DELODAJALCA IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM	767.823	743.486	96,83
	I. ZAPOSLENI, KI JIH FINANCIRA MOL			
	a. Plače in dodatki	262.510	260.335	99,17
	od tega dodatki za delo v posebnih pogojih - podkonto 400002			
	b. Regres za letni dopust	6.782	7.266	107,14
	c. Povračila in nadomestila	28.539	32.843	115,08
	d. Sredstva za delovno uspešnost	4.460	4.362	
	e. Sredstva za nadurno delo	7.316	9.986	136,50
	f. Plače za delo nerezidentov po pogodbi			
	g. Drugi izdatki zaposlenim (jubilejne nagrade, odpravnine, solidarnostne pomoči, plačna nesorazmerja + obresti)	12.062		0,00
	Skupaj bruto plače (a+d+e+f)	274.285	274.683	100,14
	Skupaj drugi osebni prejemki (b+c+g)	47.383	40.109	84,65
	Skupaj prispevki za socialno varnost (vključno s premijami kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja) (vpišite)	54.654	54.043	98,88
	od tega premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja - podkonto 401500	1.661		0,00
	Skupaj 1.	376.322	368.834	98,01
	2. ZAPOSLENI, KI SO FINANCIRANI IZ DRUGIH VIROV (ministrstva, lastni prihodki, javna dela)			
	navedite vir:			
	a. Plače in dodatki	218.565	221.911	101,53
	b. Regres za letni dopust	8.914	8.176	91,73
	c. Povračila in nadomestila	26.545	25.791	97,16
	d. Sredstva za delovno uspešnost	76.440	67.101	87,78
	e. Sredstva za nadurno delo	7.020	7.125	101,50
	f. Plače za delo nerezidentov po pogodbi			
	g. Drugi izdatki zaposlenim (jubilejne nagrade, odpravnine, solidarnostne pomoči)	9.840		
	Skupaj bruto plače (a+d+e+f)	302.025	296.137	98,05
	Skupaj drugi osebni prejemki (b+c+g)	45.299	33.967	74,99
	Skupaj prispevki za socialno varnost (vključno s premijami kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja) (vpišite)	44.177	44.547	100,84
	Skupaj 2.	391.501	374.651	95,70
453	C. IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (Priloga C)	1.897.064	1.910.387	100,70
	C.1. Splošni stroški delovanja	1.334.191	1.357.780	101,77
	C.2. Programski materialni stroški	562.873	552.607	98,18
	C.3. Za projekte (financirani izključno iz drugih virov, ne iz proračuna Ministrstva za kulturo)			
464	D. + E. PLAČILA DOMAČIH IN TUJIH OBRESTI			
465				
466	F. SUBVENCJE			
467	G. TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPOD.			
468	H. TRANSFERI NEPROF. ORG. IN USTANOVAM			
469	I. DRUGI TEKOČI DOMAČI TRANSFERJI			
470	J. INVESTICIJSKI ODHODKI			

481	2. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	463.841	519.098	111,91	
482	A. in B. PLAČE, PRISPEVKI DELODAJALCA IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM				
483	pri odhodkih iz naslova trga smo upoštevali delež prihodkov iz naslova trga glede na celotne prihodke (16,47% planirano za 2014; 16,83% realizirano za leto 2014)	151.395	145.426	96,06	
484	C. IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE	312.446	373.672	119,60	
	C.1. Pisarniški in splošni material in storitve	54.456	57.772,45	106,09	
	C.2. Posebni material in storitve	50.107	78.150,66	155,97	
	C.3. Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	58.882	52.409,25	89,01	
	C.4. Prevozni stroški in storitve	646	1.054,54	163,24	
	C.5. Izdatki za službeno potovanje		655,63		
	C.6. Tekoče vzdrževanje	72.646	55.267,20	76,08	
	C.7. Najemnine in zakupnine	2.786	3.763,30	135,08	
	C.8. Drugi operativni odhodki	72.923	124.599,07	170,86	
485	III. / 1 PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	3.885	9.378	241,42	
486	III. / 2 PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	0	0		
500	IV. PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN NALOŽB				
512	V. DANA POSOJILA IN NALOŽBE				
524	VI/1. PREJETA MINUS DANA POSOJILA	0	0		
525	VI/2. DANA MINUS PREJETA POSOJILA	0	0		
550	VII. ZADOLŽEVANJE	100.000	100.000		
560	VIII. ODPLAČILA DOLGA	100.000	100.000		
570	IX/1 NETO ZADOLŽEVANJE	0	0		
571	IX/2 NETO ODPLAČILO DOLGA	0	0		
572	X/1 POVEČANJE SREDSTEV NA RAČUNIH	3.885	9.378	241,42	
573	X/2 ZMANJSANJE SREDSTEV NA RAČUNIH	-3.885	-9.378	241,42	
	Datum: 06.02.2015				
	Pripravil: Mojca Kavtičnik Ocvirk	Odgovorna oseba: Mateja Avbelj Valentan, mag.			
	Funkcija: vodja Finančno računovodske službe	Funkcija: direktorica			
	Ime in priimek: Mojca Kavtičnik Ocvirk	Ime in priimek: Mateja Avbelj Valentan			
	Podpis:	Podpis:			
	Telefon: 01 306 42 79				